

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
uyğun hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorun Rəyi**
31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat	1
Mənfəət və ya Zərər və Sair Məcmu Gəlir haqqında Hesabat.....	2
Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat.....	3
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat	4

Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1 Giriş	5
2 Bankın Əməliyyat Mühiti	5
3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi	6
4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Müləhizələr.....	15
5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara dair Şərhlərin Tətbiqi.....	17
6 Dərc olunmuş, lakin Hazırda Qəbul olunmamış Standartlar və Şərhlər	20
7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri və ARMB-dəki Məcburi Ehtiyatlar	22
8 Banklardan Alınacaq Vəsaitlər	22
9 İnvestisiya Qiymətli Kağızları	24
10 Müştərilərə verilmiş Kreditlər və Avanslar	24
11 Əmlak, Avadanlıqlar və Qeyri-maddi Aktivlər	34
12 Digər Aktivlər	36
13 Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər	36
14 Müştəri Hesabları	36
15 Lizinq öhdəlikləri	37
16 Digər Öhdəliklər.....	38
17 Nizamnamə Kapitalı.....	39
18 Faiz Gəlirləri və Xərcləri.....	40
19 Maliyyə aktivləri üzrə Ehtimal olunan Kredit Zərəri	40
20 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri	41
21 İnzibati və Əməliyyat Xərcləri.....	41
22 Mənfəət Vergisi.....	42
23 Səhm üzrə Mənfəət	43
24 Maliyyə Risklərinin İdarə edilməsi.....	43
25 Kapitalın İdarəedilməsi	53
26 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər	54
27 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	55
28 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar.....	56
29 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr.....	58

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“Ziraat Bank Azərbaycan” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarları və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz “Ziraat Bank Azərbaycan” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra “Bank”) 31 dekabr 2019-cu il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Bankın 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatan il üçün maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditini üçün Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBESŞ məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Bankdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESŞ məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə Hesabatlarına görə Rəhbərliyin və Audit Komitəsinin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Bankı ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit Komitəsi Bankın maliyyə hesabatları prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədımız tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq əlbir hərəkətlər, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Bankın daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Bankın fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığında dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Bankın fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz Audit Komitəsinə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Baker Tilly Azərbaycan

6 mart 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

Min Azərbaycan manatı ilə	Qeydlər	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	7, 27	62,739	64,757
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8, 27	7,337	33,206
İnvestisiya qiymətli kağızları	9	9,472	4,326
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10	146,800	103,513
Əmlak və avadanlıqlar	11	18,328	15,838
Qeyri-maddi aktivlər	11	2,679	2,801
Digər maliyyə aktivləri	12	115	36
Digər qeyri-maliyyə aktivləri	12	986	1,161
CƏMİ AKTİVLƏR		248,456	225,638
ÖHDƏLİKLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	13	52,595	50,951
Müştəri hesabları	14	124,866	108,721
Lizing öhdəliyi	15	1,280	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	22	271	136
Digər maliyyə öhdəlikləri	16	179	137
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	16	1,359	1,120
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		180,550	161,065
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	17	50,000	50,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		17,906	14,573
CƏMİ KAPİTAL		67,906	64,573
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		248,456	225,638

6 mart 2020-ci il tarixində İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Avni Demirci
İdarə Heyətinin Sədri

Vüqar Rəfiyev
Maliyyə Direktoru

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeydlər	2019-cu il	2018-ci il
Faiz gəlirləri	18, 28	16,464	16,414
Faiz xərcləri	18, 28	(4,808)	(4,280)
Xalis fazi gəlirləri		11,656	12,134
Maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərəri xərci	19	(1,412)	(167)
Xalis fazi gəlirləri		10,244	11,967
Haqq və komissiya gəlirləri	20	1,908	1,609
Haqq və komissiya xərcləri	20	(967)	(931)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə zərər çıxılmaqla gəlir		1,153	719
Xarici valyuta mübadiləsi üzrə zərər, xalis		(29)	(89)
Kredit öhdəlikləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri üzrə (tutulmalar)/qaytarılması	16	(182)	135
İnzibati və əməliyyat xərcləri	21, 28	(7,910)	(7,070)
Digər gəlir, xalis		2	24
Vergidən əvvəl mənfəət		4,219	6,364
Mənfəət vergisi xərci	22	(886)	(1,321)
İL ÜZRƏ MƏNFƏƏT		3,333	5,043
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		3,333	5,043
Bankın səhmdarlarına düşən mənfəət üçün səhm üzrə mənfəət, əsas və azaldılmış (bir səhm üzrə AZN ilə)	23	66.66	100.86

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Bankın səhmdarlarına aid olan hissə		Cəmi
	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	
1 yanvar 2018-ci il tarixinə qalıq	50,000	9,530	59,530
İl üzrə mənfəət və digər məcmu gəlir	-	5,043	5,043
31 dekabr 2018-ci il tarixinə qalıq	50,000	14,573	64,573
İl üzrə mənfəət və digər məcmu gəlir	-	3,333	3,333
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq	50,000	17,906	67,906

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQINDA HESABAT 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeydlər	2019-cu il	2018-ci il
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faizlər		13,661	14,500
Ödənilmiş faizlər		(4,714)	(3,457)
Alınmış haqq və komissiyalar		1,908	1,609
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(967)	(931)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan yaranmış gəlir		939	719
Svop əməliyyatları üzrə yaranmış gəlir		214	-
İşçi heyəti üzrə ödənişlər		(2,735)	(2,549)
Ödənilmiş inzibati və əməliyyat xərcləri		(4,002)	(2,867)
Ödənilmiş vergilər		(273)	-
Alınmış digər gəlirlər, xalis		2	24
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		4,033	7,048
<i>Xalis (artım)/azalma:</i>			
- ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar		(160)	(61)
- digər banklardan alınacaq vəsaitlər		25,398	(8,016)
- müştərilər verilmiş kreditlər və avanslar		(41,543)	(39,583)
- digər aktivlər		(83)	(9)
<i>Xalis artım/(azalma):</i>			
- digər banklara ödəniləcək vəsaitlər		1,801	21,497
- müştəri hesabları		16,002	17,825
- digər öhdəliklər		151	(225)
Əməliyyat fəaliyyətinə daxil olan/(yönələn) xalis pul vəsaitləri		5,599	(1,524)
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satın alınması		(5,061)	(249)
Əmlak və avadanlıqların alınması		(2,371)	(1,567)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(207)	(383)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönələn xalis pul vəsaitləri		(7,639)	(2,199)
Maliyyə fəaliyyətindən yaranan xalis pul vəsaitləri		(114)	-
Maliyyə fəaliyyətindən yönələn pul vəsaitləri		(114)	-
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(24)	(169)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis azalma		(2,178)	(3,892)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	64,158	68,050
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	61,980	64,158

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (min Azərbaycan manatı ilə)

---

1 Giriş

“Ziraat Bank Azərbaycan” ASC-nin (“Bank”) 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanmışdır.

Bank Azərbaycan Respublikasında təsis olunmuşdur və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Bank Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq açıq səhmdar cəmiyyəti formasında yaradılmışdır. 31 dekabr 2019-cu və 2018-ci il tarixlərinə Bankın birbaşa baş müəssisəsi T.C. Ziraat Bankası olmuşdur.

Bankın əsas fəaliyyəti. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında hüquqi və fiziki şəxslər, eləcə də sahibkarlar üçün bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank 30 dekabr 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən bank fəaliyyətinin göstərilməsi üçün verilmiş 255 sayılı lisenziya əsasında fəaliyyətə başlamışdır, Bank effektiv olaraq 2015-ci ilin əvvəlindən fəaliyyət göstərir. Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu fiziki şəxslərin faiz dərəcəsi 10%-ə qədər olan AZN valyutalı əmanətləri və faiz dərəcəsi 2.5%-ə qədər olan xarici valyuta ilə əmanətlər üzrə kompensasiya ödənilməsinə zəmanət verir.

Bankın Azərbaycan Respublikasında 3 filialı (2018-ci il: 2) mövcud olmuşdur. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Bankın 86 işçisi (2018-ci il: 66) vardır.

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir: Həsən bəy Zərdabi prospekti, 191, Yasamal rayonu, Bakı AZ1122, Azərbaycan Respublikası.

Təqdimat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə (“AZN”) ifadə olunmuşdur.

2 Bankın Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikası. Bank fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafı, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də Hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır.

2015-ci il ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı neft qiymətlərinin aşağı düşməsi və Azərbaycan manatının devalvasiyası nəticəsində mənfi təsirlərə məruz qalmışdır. Bu isə kapital çıxışının azalmasına, kapital xərclərinin artmasına, inflyasiya və iqtisadi inkişaf ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu geriləmənin qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökuməti islahatların sürətləndirilməsi və maliyyə sisteminin dəstəklənməsi üçün tədbirlər planı hazırlamışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə “Milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi” təsdiq edilmişdir. Strateji yol xəritələri 2016-2020-ci illər üçün iqtisadi inkişaf strategiyasını və 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxışı və 2025-ci ildən sonrakı dövrə hədəf baxışı özündə ehtiva edir.

Bundan əlavə, 2018-ci ildə hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatını sabitləşdirən xarici valyuta ehtiyatlarını ayırmışdır. Bu siyasət 2019-cu ildə makro-iqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilmişdir.

Bankın rəhbərliyi, makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Bankın fəaliyyətinin dayanıqlılığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytingini təyin etmişdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik, Bankın fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların, Bank maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif neft qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının tərtibatının əsasları. Hazırkı maliyyə hesabatları ədalətli dəyər, mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyər (MZHƏD) və digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyerdə təsnifləşdirilən (DMGƏD) maliyyə alətlərinin ilkin tanınmasının dəyişməsi ilə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən tərtib edilmişdir. Bankın gələcəkdə fasiləsizlik prinsipinə uyğun olaraq fəaliyyətini davam etdirə biləcəyi ehtimalı əsasında hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. 1 yanvar 2019-cu il tarixindən etibarən qüvvədə olan 16 sayılı MHBS-lərin qəbulundan yaranan mühasibat uçotu siyasəti üzrə dəyişikliklərdən başqa, bu siyasət əksi göstərilmədiyi halda, təqdim olunmuş bütün dövrlərə davamlı şəkildə tətbiq edilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, Bank uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4-cü Qeyddə açıqlanır.

Bu, 16 sayılı MHBS “İcarələr”-in tətbiq olunduğu Bankın illik maliyyə hesabatlarının ilk dəstidir. Mühüm mühasibat uçotu siyasəti üzrə edilən dəyişikliklər 3 sayılı Qeyddə təsvir edilmişdir.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyerdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar, qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövryyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqələrin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir.

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir. 27-ci Qeydə baxın.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərini hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. Ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş digər maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat məsrəfləri də daxil olmaqla ilkin olaraq ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb-satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifatı. Maliyyə aktivini amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyerdə (“DMGVƏD”) ölçülmüş dəyerdə və ya mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyerdə (“MZVƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivini aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivini aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGVƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Bank ədalətli dəyerdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Bütün digər maliyyə aktivləri MZVƏD-də ölçülən alətlər olaraq kimi təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Bank amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGVƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZVƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi. Bank maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirəcək, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Bankın rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdırımı; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Bankı məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi. Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanıma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Bank alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alacaq. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını əhatə edəcək.

Qiymətləndirmə zamanı Bank aşağıdakıları nəzərə alacaq:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- kapitalın borca nisbətinin xüsusiyyətləri;
- vaxtıdan əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- bankın iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdıran şərtlər məs. reqressiz aktivlər; və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödənişi dəyişən xüsusiyyətlər – məs. faiz dərəcələrinin mütəmadi olaraq yenilənməsi.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi. Maliyyə aktivləri Bankın maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – EOKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı. Bank AD və DMGVƏD ilə ölçülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə EOKZ-u perspektiv əsasda ölçür. Bank EOKZ-u ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyatı tanıyır. EOKZ ölçülməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları əks etdirir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

AD ilə ölçülmüş borc vəsaitləri EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, EOKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır. DMGVƏD-də borc alətləri üçün EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGVƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Bank dəyərsizləşmə üzrə üç mərhələli model təqdim edir. Bu model ilkin tanımadan sonra kredit keyfiyyətində dəyişikliyə əsaslanır. İlkin tanımada dəyərsizləşməyən maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə təsnif edilir. 1-ci Mərhələdə maliyyə aktivləri EOKZ-un ömürlük hissəsinə bərabər olan miqdarda növbəti 12 ay ərzində mümkün olan nəticələrə və ya daha qısa müddətdə ("12 aylıq EOKZ") müqavilə müddətinə qədər ölçülür. Əgər Bank KRƏA-nı ilkin tanımadan sonra müəyyən edirsə, aktiv 2-ci Mərhələyə köçürülür və onun EOKZ-u ömürlük EOKZ əsasında, müqavilə əsasında son ödəmə müddətinə qədər, lakin ehtimal olunan ödənişlər nəzərə alınmaqla hesablanır, əgər varsa ("Ömürlük EOKZ"). Bankın KRƏA-nı müəyyən etdiyi haqqında 22 sayılı Qeyd nəzər salın. Əgər Bank maliyyə aktivinin kredit üzrə dəyərsizləşməsinə müəyyən edirsə, aktiv 3-cü Mərhələyə köçürülür və EOKZ Ömürlük EOKZ ilə ölçülür. Bankın kredit dəyərsizləşməsi üzrə aktiv və defolt anlayışları 22-ci Qeyddə açıqlanır. Satın alındıqda və ya əldə edildikdə kredit dəyərsizləşməsinə uğramış aktivlər ("SƏKD") üçün EOKZ hər zaman Ömürlük EOKZ ilə ölçülür. SƏKD aktivləri ilkin tanıma zamanı, məsələn, əldə edilmiş dəyərsizləşdirilmiş kreditlər kimi dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. EOKZ ölçülməsində istifadə edilən giriş, fərziyyə və qiymətləndirmə üsulları haqqında, eyni zamanda Bankın EOKZ modellərində ehtimal edilən məlumatları necə əhatə etdiyini izah edir.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda EOKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi. EOKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyerdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Bank, kredit öhdəliyi komponenti üzrə EOKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Bank hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGVƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi. Bank bütün praktiki bərpa etmə səylərini tükətdikdə və bərpa etmək üçün ağılabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Bank, müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpa etmək istədiyi halda, hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər; lakin bərpa üçün ağılabatan gözlənti yoxdur.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivin satış üzrə əlavə məhdudiyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankındakı ("ARMB") məcburi ehtiyatlar və ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan banklararası depozitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudlaşdırılmış vəsaitlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır. 1 iş günündən artıq olan dövr üzrə məhdudlaşdırılan vəsaitlər yarandığı ilk vaxtdan etibarən həm maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həm də pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üzrə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri kateqoriyasından kənarlaşdırılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş dəyerdə uçota alınır, çünki: (i) müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılır və həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təqdim edir, və (ii) onlar DMGƏD olaraq təyin edilmir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankındakı minimum ehtiyat depozitləri. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında minimum ehtiyat depozitləri, onların əlçatanlığını məhdudlaşdıran Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən onların mövcudluğu ilə bağlı məhdudiyətlərə dair qoyulmuş məcburi ehtiyatların məbləğini təqdim edir. Yuxarıda göstərilənləri nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən tələb olunan minimum ehtiyat depozitinin məbləği, pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda pul vəsaitləri hesabına daxil edilmir.

Banklardan alınacaq vəsaitlər. Banklardan alınacaq məbləğlər, Bankın, müxbir banklara pul köçürməsi zamanı qeydə alınır. Banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş dəyerdə uçota alınır: (i) müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılır və həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təmsil edir, və (ii) onlar MZƏD-də təyin edilmir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar Bank tərəfindən müştərilərdən kredit əmək üçün avans şəklində nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Biznes modeli və pul vəsaitlərinin hərəkəti xarakteristikasına əsasən Bank müştərilərə verilmiş kreditləri və avansları aşağıdakı qiymətləndirmə kateqoriyalarından birində təsnifləşdirir:

- (i) AD: müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin toplanması üçün saxlanılan kreditlər və YƏMFÖ-ni təmsil edən həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti və könüllü olaraq MZƏD-də təyin olunmayan kreditlər, və;
- (ii) MZƏD: YƏMFÖ sınağını keçməyən və ya MZƏD-də ölçülən AD və ya DMGƏD üzrə digər meyarlara cavab verməyən kreditlər.

Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar perspektiv EOKZ modelləri əsasında müəyyən edilir. 24 sayılı Qeyd Bankın EOKZ modellərində perspektiv məlumatları necə əhatə etdiyinə dair izahat daxil olmaqla, EOKZ-nin ölçülməsində istifadə olunan giriş məlumatları, ehtimallar və qiymətləndirmə üsulları haqqında məlumat verir.

Kreditlə bağlı öhdəliklər. Borclu şəxs borc alətinin şərtlərinə uyğun olaraq göstərilən ödəmə müddətində ödəniş edə bilmədiyi üçün, maliyyə zəmanəti müqavilələri emitentin sahibinə zərərin ödənilməsi üçün müəyyən ödənişlər etməsinə tələb edən müqavilələrdir. Bu cür maliyyə zəmanətləri kreditlər, overdraftlar və digər bank xidmətlərini təmin etmək üçün müştərilərin adından banklara, maliyyə qurumlarına və digər şəxslərə verilir.

Maliyyə zəmanəti müqavilələri ilk öncə ədalətli dəyerdə ölçülür və sonradan aşağıdakılardan ən üstün olanı ilə ölçülür:

- Zərər üzrə ehtiyatın məbləği; və
- İlk tanınma üzrə əldə olunan mükafatlardan 15 sayılı MHBS-nin prinsiplərinə uyğun olaraq gəlirlər çıxılmaqla tanınır.

Bank tərəfindən verilən kredit öhdəlikləri, zərər ehtiyatının məbləği kimi ölçülür. Bank, aşağı bazar faiz dərəcəsində kredit təmin etmə və ya nağd pulla və ya başqa bir maliyyə alətinin təqdim edilməsi və ya buraxılması yolu ilə həll etmə öhdəliyi verməmişdir.

Kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri üzrə zərər ehtiyatı ehtiyat kimi tanınır. Bununla birlikdə, həm kredit, həm də yerinə yetirilməmiş öhdəlikdən ibarət olan müqavilələr üzrə və Bank, yerinə yetirilməmiş öhdəlik komponenti üzrə gözlənilən kredit zərərlərini kredit komponenti üzrə fərqləndirə bilməz, lakin yerinə yetirilməmiş öhdəlik üzrə gözlənilən kredit zərərləri kredit üzrə zərər ehtiyatı ilə birlikdə tanınır. Birləşdirilmiş gözlənilən kredit zərərləri, kreditin ümumi qalıq dəyərindən artıq olduqda, gözlənilən kredit zərərləri ehtiyat kimi tanınır.

DMGƏD-də olan kapital alətləri. Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital investisiyasının ilkin tanınmasında, Bank digər məcmu gəlirin ədalətli dəyərindəki sonrakı dəyişiklikləri təqdim etmək üçün dönməz seçim edə bilər. Bu cür təsnifat hər bir alət əsasında müəyyənləşdirilir.

Bu kapital alətləri üzrə gəlirlər və zərərlər heç vaxt mənfəət və ya zərəre çevrilmir. Bank alətin dəyərinin bir hissəsinin bərpası kimi daxilolmalar üzrə mənfəət əldə etməsi və bu halda belə gəlirlərin DMG-də qeydə alınması halı istisna olmaqla, dividendlər ödəmə haqqı təqdim edilən zaman digər gəlir kimi mənfəət və ya zərərdə tanınır. DMGƏD-də olan kapital alətləri dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirməyə məruz qalmır. Bu alətlərin silinməsindən sonra yığılmış yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Borc qiymətli kağızları üzrə investisiyalar. Biznes modeli və pul vəsaitlərinin hərəkəti xarakteristikalarına əsasən, Bank borc qiymətli kağızlarına qoyduğu investisiyaları AD, DMGƏD və ya MZƏD kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirir. Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılırsa və bu pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təmsil edirsə və əgər onlar mühasibat uçotu mühitinin uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq üçün könüllü olaraq MZƏD-də təyin edilmərsə, belə investisiyalar AD-də təsnifləşdirilir.

Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması və satılması üçün saxlanılırsa və bu pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təmsil edirsə və əgər onlar MZƏD-də təyin edilmərsə, DMGƏD-də təsnifləşdirilir. Bu aktivlər üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək hesablanır və mənfəət və ya zərərdə tanınır. Gözlənilən kredit zərəri modelindən istifadə etməklə ehtimal olunan dəyersizləşmə ehtiyatı il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Qalıq dəyəri üzrə olan bütün digər dəyişikliklər DMG-də tanınır. Borc qiymətli kağızlarının tanınması dayandırılan zaman, əvvəllər DMG-də tanınan məcmu gəlir və ya zərərlər DMG-dən çıxarılaraq mənfəət və ya zərər hesablarında təsnifləşdirilir.

Borc qiymətli kağızları üzrə investisiyalar AD və ya DMGƏD-ə dair meyarlara cavab vermirsə, MZƏD-də təsnifləşdirilir. Bu opsiyanın tətbiqi müxtəlif mühasibat uçotu əsasları üzrə tanınan və ya ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri arasındakı mühasibat uçotu uyumsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaldırsa, Bank ilkin tanınma zamanı MZƏD-də olan borc qiymətli kağızları üzrə investisiyaları qəti şəkildə təyin edə bilər.

Əmlak və avadanlıqlar. Əmlak və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa, dəyersizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır.

Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Tamamlanmamış tikinti obyektləri, tanınmış dəyersizləşmə zərərləri çıxılmaqla, maya dəyərində tanınır. Maya dəyərində peşəkar haqlar daxildir. Tamamlanmamış bu cür tikinti başa çatdıqda və istifadəyə hazır olduqda müvafiq mal və avadanlıq kateqoriyaları üzrə təsnif edilir. Tamamlanmamış tikinti amortizasiya edilmir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyersizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərində qədər azaldılır və dəyersizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, onun istifadə dəyəri və ya ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyersizləşmə üzrə zərər ləğv edilir.

Əmlak və avadanlıqların silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərəre aid edilir (sair əməliyyat gəlirləri və ya xərclərinin tərkibində).

Amortizasiya. Torpaq və başa çatdırılmamış tikililər üçün amortizasiya hesablanmır. Əmlak və avadanlıqlar üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni əsas vəsaitlərin təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

<u>Faydalı istifadə müddəti</u>	<u>2019-cu il</u>
Binalar	50
Ofis və kompüter avadanlıqları	4
Avtonəqliyyat vasitələri	4
Aktivdən istifadə hüququ	icarə müddətindən asılıdır
İcarədəki əmlakın təkmilləşdirilməsi	faydalı iqtisadi ömrü və icarə müqaviləsinin müddətindən aşağı

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən edilmiş faydalı istifadə müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından və lisenziyalardan ibarətdir. Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır.

Bank tərəfindən nəzəret olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi fayda gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün sair xərclər (məsələn, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı istifadə müddəti (10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

16 sayılı MHBS “İcarələr” 17 sayılı BUMS “İcarələr”, 4 sayılı BMHŞK “Müqavilədə İcarə Əlamətlərinin Mövcudluğunun Müəyyən Edilməsi” Şərhi, Standartların Şərhi Komitəsinin (SŞK) 15 sayılı “Əməliyyat İcarələri-Həvəsləndirmələr” Standartı və SŞK “İcarənin Hüquqi Forması da daxil olmaqla Əməliyyatın Mahiyyətinin Qiymətləndirilməsi” 27 sayılı Standartını əvəz edir. Bank, ilkin tətbiq etmə tarixi 1 yanvar 2019-cu il tarixi olan 16 sayılı MHBS-nin mövcud əməliyyat icarələri üzrə istifadə hüququ verən aktivin ölçülməsinə ilkin birbaşa xərcləri daxil etməməyi qərara almışdır. Bu tarixdə Bank həmçinin istifadə hüququ verən aktivləri keçid tarixində mövcud olan əvvəlcədən ödənilmiş və ya yığılmış icarə ödənişlərinə uyğunlaşdırılmış icarə öhdəliyinə bərabər məbləğdə ölçmək üçün seçmişdir. Əvvəlki dövrlər yenidən təqdim edilməmişdir.

İlkin tətbiq olunduğu tarixdə bağlanmış müqavilələr üzrə Bank, 17 sayılı BMUS və 4 sayılı BMHŞK-dən icarə anlayışını tətbiq etməyi seçmişdir və 16 sayılı MHBS-ni əvvəllər 17 sayılı BMUS və 4 sayılı BMHŞK-yə əsasən icarə kimi müəyyən edilməmiş tənzimləmələrə tətbiq etməmişdir.

İlkin tətbiqetmə tarixində istifadə hüququ verən aktivlər üzrə dəyərsizləşməni nəzərdən keçirmək əvəzinə, Bank icarələrin 16 sayılı MHBS-nin ilkin tətbiqetmə tarixindən dərhal əvvəl çətin olub-olmaması ilə bağlı tarixi qiymətləndirməsinə etibar etmişdir.

Keçid dövründə, əvvəlcədən icarə müddəti 12 aydan az olan əməliyyat icarələri kimi nəzərə alınan icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi üçün Bank istifadə hüququ verən aktivləri tanımaq, lakin icarə xərclərini qalan icarə müddəti ərzində düz xətt əsasında hesablamaq üçün əlavə imtiyazlar tətbiq etmişdir.

Maliyyə öhdəliklərində təsnif olunmuş əvvəlki icarə öhdəlikləri üçün, aktivin və icarə öhdəliyinin istifadə hüququ ilkin tətbiqetmə tarixində, 17 sayılı BMUS-a əsasən, ilkin tətbiqetmədən dərhal sonrakı məbləğlər ilə ölçülür.

16 sayılı MHBS-ə keçid zamanı 16 sayılı MHBS-a uyğun olaraq tanınan icarə öhdəliklərinə tətbiq olunan orta çəkili borc dərəcəsi 19% təşkil etmişdir.

Bank icarələrin müddətini uzatma və ləğv etmə variantlarını nəzərdən keçirərkən, lizinq müddətinin müəyyən edilməsi üzrə retrospektiv şəkildə faydalanmışdır.

Bankın rəhbərliyi keçmiş tarixə əsaslanaraq icarə şərtlərinin müəyyənləşdirilməsində müəyyən mülahizələrdən istifadə etmişdir.

Əməliyyat lizinqi. 1 yanvar 2019-cu il tarixindən əvvəl Bank lizinq obyektinin mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və faydaların lizinq verəndən Banka ötürülməsini nəzərdə tutmayan lizinq müqaviləsi üzrə lizinq alan qismində çıxış etdiyi hallarda, ümumi lizinq ödənişləri lizinq müddəti ərzində düz xətt metoduna əsasən il üzrə mənfəət və ya zərəre (icarə xərclərinə) aid edilir.

Digər müqavilələrdə nəzərdə tutulan lizinq a) müqavilənin yerinə yetirilməsi müəyyən aktiv və ya aktivlərin istifadəsi ilə əlaqəli olduqda və b) müqavilə ilə aktivdən istifadə hüququnun ötürülməsi nəzərdə tutulduqda ayrı göstərilir.

Banklara ödəniləcək vəsaitlər. Banklara ödəniləcək vəsaitlər kontragent banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya sair aktivlər verildiyi zaman qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərle uçota alınır. Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə aid edilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısında olan qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınır.

Mənfəət vergisi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci/kredit cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, sair məcmu gəlirlərdə və ya birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və sair əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlk tanınma zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir. Yeni səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə məsrəflər kapitalda daxilolmaların azalması kimi (vergi çıxılmaqla) göstərilir. Alınmış məbləğin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi kapitalda səhm mükafatı kimi qeydə alınır.

Gəlir və xərclərin uçotu. Faiz gəliri və xərcləri amortizasiya olunmuş dəyerdə və ya DMGVƏD ilə əlavə etmə əsasında, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, borc alətləri üzrə uçota alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, sövdələşmə xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zamanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar alınmış və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən alınmış komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank kredit verilməsi üzrə öhdəlikləri MZVƏD ilə ölçülən maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif etmir.

Kredit dəyərsizləşməsi ilə əldə edilmiş və ya satın alınmış maliyyə aktivləri üçün effektiv faiz dərəcəsi ehtimal edilən pul vəsaitlərinin hərəkəti (ilkin ehtimal olunan kredit zərərləri də daxil olmaqla) ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərə (adətən alış qiyməti ilə) diskont edilmiş dərəcəsidir. Nəticədə, effektiv faiz dərəcəsi kredit uçotu ilə tənzimlənir.

Faiz gəlirləri, maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərində effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə hesablanır:

- kredit dəyərsizləşməsinə uğramış (3-cü mərhələ) maliyyə aktivləri üzrə faiz dərəcəsi onların effektiv faiz dərəcəsinə amortizasiya dəyərində (EOKZ çıxılmaqla) tətbiq etməklə hesablanır; və
- əldə edildikdə və ya satın alındıqda kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə aktivləri, amortizasiya dəyərində tətbiq edilən kreditə müvafiq olaraq düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi tətbiq olunmaqla.

Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri. Bütün digər haqlar, komissiyalar və digər gəlir və xərc vahidləri dövr ərzində xidmətlərin bir hissəsi kimi göstərilən alıcının adətən Bankın düz xətt üsulu üzrə olan mənfəətlərini alıb istifadə etməsinə istinad edərək hesablama metodu əsasında qeyd olunur.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Danışıqlar üzrə yaranmış və ya üçüncü tərəflərlə əməliyyat danışıqları üzrə komissiya və haqlar, məsələn kreditlərin, səhmlərin və digər qiymətli kağızların alınması və ya əsas əməliyyatın icrası nəticəsində qazanılmış müəssisələrin satışı onun tamamlanması üzrə uçota alınır. Portfel və digər idarəetmə məsləhət və xidmət haqları, adətən düz xətt əsasında Bank tərəfindən yerinə yetirilən mənfəətlərin müştəri tərəfindən eyni anda alınıb istifadə edilməsi üzrə olan müddətdə tətbiq olunan xidmət müqavilələri əsasında tanınır. İnvestisiya fondları ilə bağlı aktivlərin idarə olunması üzrə olan haqlar müştərinin eyni vaxtda adətən düz xətt əsasında Bank tərəfindən yerinə yetirilən mənfəətlərin alınıb istifadə edilməsi üzrə olan müddətdə tətbiq olunan xidmətlər əsasında tanınır. Eyni prinsip, uzun müddət ərzində davamlı təmin olunan mülkiyyətin idarə edilməsi, maliyyə planlaşdırılması və saxlama xidmətlərinə tətbiq edilir.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Bankın funksional valyutası həmin müəssisənin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın və onun törəmə müəssisəsinin funksional valyutası və Bankın təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

Monetar aktivlər və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Bankın hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Bankın hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə (xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən pay alətləri ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir.

Məzənnə dəyişikliklərinin xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

İl sonunda xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində Bank tərəfindən istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
AZN/1 ABŞ dolları	1.7000	1.7000
AZN/1 Avro	1.9035	1.9468

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Səhm üzrə mənfəət. Səhm üzrə mənfəət Bankın səhmdarlarının payına düşən mənfəət və ya zərəri hesabat ili ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

İşçi heyəti üzrə xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş haqlar üzrə Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Bank növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi. EOKZ-un ölçülməsi metodologiyanın, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirdən mühüm bir təxmindir. EOKZ ölçülməsi üzrə metodologiya 24 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyat üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), Defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”), və defolt zamanı yaranan zərər (“DZY”), eləcə də makro-iqtisadi ssenarilər modelləri. Bank müntəzəm olaraq ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərdləyin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir. Perspektiv məlumatlar da daxil olmaqla, EOKZ ölçülməsi üzrə ətraflı məlumatlar 24 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Təkrarlanan kredit alətləri (məsələn kredit kartları və limitdən çox istifadələr) üzrə kredit riskləri. Müəyyən kredit alətləri üzrə Bankın kredit itkilərinə məruz qalması riski hətta bu alət üzrə müqavilə şərtlərində göstərilmiş müddətdən daha artıq ola bilər. Bu istisna, həm kredit həm də kredit verilməsi üzrə istifadə edilməmiş öhdəliklər kimi elementlərdən ibarət olan və Bankın müqavilə çərçivəsində müştəridən ödənişləri geri tələb etmə və ya verilməmiş kredit məbləğini ləğv etmə kimi imkanlarının da praktiki olaraq kredit riskinə məruz qalma səviyyəsini məhdudlaşdırma bilmədiyi müəyyən təkrarlanan kredit alətlərinə tətbiq edilir.

Belə alətlər üzrə Bank EOKZ məbləğini Bankın kredit riskinə məruz qaldığı faktiki müddət üzrə hesablayır və EOKZ məbləyinə rəhbərliyin bu alətlə həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində düzəlişlər edilmir. Bu istisnanın tətbiq edilməsi mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Rəhbərlik həm pərakəndə həm də kommersiya kreditləri üzrə bu istisnadan istifadə edərkən öz təxmin və fərziyyələrinə istinad etmişdir. Bank bu istisnadan istifadə edərkən kredit alətlərinin aşağıdakı xüsusiyyətləri nəzərə almışdır: (a) hər hansı bir sabit ödəmə müddəti və ya ödəniş strukturu mövcud deyil, (b) praktikada müqavilə şərtlərindən irəli gələrək müqavilənin ləğv edilməsi kredit riskinə məruz qalma səviyyəsinin gündəlik idarə olunması prosesinin nəticəsi olaraq həyata keçirilmir və müqavilənin ləğvi yalnız Bankın kredit alətinin fərdi təhlili zamanı artması ilə bağlı məlumatlar əldə etdikdə baş verir, (c) kredit riskinə məruz qalma riski kollektiv qaydada idarə olunur. Əlavə olaraq Bank EOKZ məbləğinin hesablanması üçün müddəti, eləcə də riskə məruz qalmanın başlanması və başa çatması tarixlərini təyin edərkən mülahizələrdən istifadə etmişdir.

Bank aşağıdakılarla bağlı tarixi məlumatlardan və öz təcrübəsindən istifadə etmişdir: (a) bənzər kredit alətləri üzrə Bankın kredit riskinə məruz qalması müddəti, eləcə də kredit aləti üzrə son əhəmiyyətli dəyişikliyin baş verməsi tarixi və müvafiq olaraq KRƏA dəyərləndirilməsi üçün ilkin nöqtənin təyin edilməsi (b) bənzər kredit alətləri üzrə KRƏA təyin edilmə anından sonra defolt halının baş verməsi anına qədər olan zaman müddəti və (c) kredit riskinin idarə olunması ilə bağlı tədbirlər (məsələn istifadə edilməmiş kredit məbləğinin azaldılması və ya ləğv edilməsi), gözlənilən başa çatma tarixinə təsir edən öncədən ödənişlər və bu kimi digər amillər. Bu amilləri tətbiq edərkən Bank təkrarlanan kredit alətləri portfelini alt kateqoriyalara bölür və tarixi məlumatlara və təcrübəyə əsaslanaraq ən uyğun sayılan müvafiq amilləri bu alt kateqoriyalara tətbiq edir.

Kredit Riski üzrə Əhəmiyyətli Artım (“KRƏA”). Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müəyyənləşdirmək üçün Bank, hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin ömürlük müddəti ərzində baş verən defolt riskini ilk dəfə tanınma tarixində mövcud sonuna olan risk ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin müəyyən bir səviyyəsinə çatmaq üçün deyil, kredit riskinin nisbi artımını təyin etmək məqsədilə nəzərdən keçirir. Bank müştəri portfelinin davranış aspektləri də daxil olmaqla bir sıra amilləri əhatə edən xüsusi səy göstərmədən və xərc çəkmədən mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən gələcək məlumatları nəzərə alır. Bankın rəhbərliyi kredit riskinin artması üzrə davranış göstəricilərini kredit alətləri üzrə gecikmələrin baş verməsindən öncə təyin etmiş və istər fərdi kredit aləti səviyyəsində, istərsə də alətin aid olduğu portfel səviyyəsində müvafiq sayılan gələcəklə bağlı məlumatları kredit riskinin dəyərləndirilməsi zamanı nəzərə almışdır. 24 sayılı Qeyd nəzər salın.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi. Biznes modeli maliyyə aktivinin təsnifləşdirilməsini təyin edən amildir. Rəhbərlik biznes modellərinin dəyərləndirilməsi zamanı maliyyə alətləri üzrə birləşdirmə və portfelə aid etmə səviyyəsini təyin edərkən mülahizələrdən istifadə etmişdir. Satış əməliyyatlarını dəyərləndirərkən Bankın rəhbərliyi bu satışların müntəzəmliyi, zamanı və dəyəri barədə tarixi məlumatları, eləcə də satışın səbəbləri və gələcək satışlarla bağlı proqnozları nəzərə alır. Kreditin pisləşməsi ilə əlaqədar potensial itkilərin minimal həddə salınması ilə bağlı həyata keçirilən satış əməliyyatları “toplamaq üçün salanılma” biznes modelinin parametrlərinə uyğun gəlir. Alətin kredit riskinin idarə olunması ilə bağlı olmayan, müddəti bitməmiş həyata keçirilən digər satışlar da, fərdi və kollektiv qaydada müntəzəm olmadıqda və dəyər olaraq əhəmiyyət kəsb etmədikdə “toplamaq üçün saxlanılma” biznes modelinin çərçivəsində dəyərləndirilir. Bankın rəhbərliyi satış əməliyyatlarının əhəmiyyətlik səviyyəsini bu satışların dəyərinin biznes modeli üzrə qiymətləndirilən portfelin dəyərinə olan nisbəti şəklində həmin portfelin orta müddəti üzrə təhlil edir. Əlavə olaraq, yalnız stressli vəziyyətlərdə və ya Bankın nəzarətindən kənar olan ayrıca bir hadisəyə cavab məqsədilə həyata keçirilməsi güman edilən satış əməliyyatları biznes modelinin məqsədləri üçün təsadüfi sayılır və müvafiq maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi prosesinə təsir göstərmir.

“Toplamaq üçün saxlanılma və satış” biznes modeli dedikdə, aktivlərin əsasən nağd vəsaitlərin toplanılması üçün saxlanılması ehtiva edilir, yalnız bu biznes modelinin məqsədlərinə nail olmaq üçün likvidlik ehtiyacının idarə olunması, müəyyən bir gəlir göstəricilərinə nail olunması və ya maliyyə aktivlərinin müddətlərinin bu aktivləri maliyyələşdirmək üçün istifadə edilən maliyyə öhdəliklərinin müddətlərinə uyğunlaşdırılması kimi bir sıra satış əməliyyatları da model çərçivəsində nəzərə alınır.

Yerdə qalan aktivlər kateqoriyası ehtiva edən maliyyə aktivləri portfellerindən ibarətdir ki, nağd vəsaitlərin reallaşdırılmasının əsas təyinatı satış vasitəsilə, məsələn ticarət məqsədilə satışın elementlərinin açıq şəkildə nəzərə çarpan olduğu hallar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Nağd vəsaitlər axınının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olmasının dəyərləndirilməsi (“YƏMFÖ”). Nağd vəsaitlər axınının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olmasının təyin edilməsi mülahizələrdən istifadəni tələb edir. Pulun zaman dəyəri elementi müəyyən hallarda məsələn müqavilə üzrə faiz dərəcəsi dövrü olaraq dəyişdirilir amma bu dəyişikliklərin tezliyi borc aləti üzrə nəzərdə tutulan əsas faiz dərəcəsi göstəricisinə uyğun olmadıqda dəyişdirilə bilər. Buna misal olaraq faizləri üç aylıq banklararası faiz dərəcəsinə uyğun olaraq ödənilən, yalnız faiz dərəcəsinin həyət ay düzəldilən maliyyə alətlərini göstərmək olar. Pulun zaman dəyərinin dəyişdirilməsinin təsiri müvafiq alət üzrə nağd pul vəsaitləri axınının YƏMFÖ xarakterli bənzər maliyyə aləti üzrə nağd pul vəsaitləri axını ilə müqayisə edilərək dəyərləndirilir. Dəyərləndirmə məntiqli görsənən bütün mümkün ssenarilər üçün, o cümlədən maliyyə bazarlarında baş verməsi mümkün olan maliyyə stressi vəziyyətləri üçün aparılmışdır. Nağd pul vəsaitləri ilə bağlı yaranan ssenarinin bənzər alətlər üzrə mövcud olan göstəricilərdən fərqli olduğu hallarda, dəyərləndirilən alət üzrə yaranan nağd pul vəsaitləri YƏMFÖ olaraq nəzərə alınmır və bu alət MVZƏD maliyyə aləti olaraq təsnifləşdirilir.

Bankın rəhbərliyi müqavilə üzrə nəzərdə tutulan nağd pul vəsaitlərinin axınına dəyişdirmək qabiliyyətinə malik olan müqavilə şərtlərini təyin etmiş və nəzərə almışdır. Kredit sazişinin müddəalarına görə vaxtından öncə ödənişlərin mümkün olması və bu ödənişlərin əsas məbləğ və hesablanmış faizlərlə, eləcə də öncədən ödənişlə bağlı müştəridən alınmalı olan haqq və komissiyalarla bağlı olması halında YƏMFÖ üzrə kriteriyalar yerinə yetirilmiş sayılır. Aktiv üzrə əsas məbləğə ilkin tanınma zamanı mövcud olan ədalətli dəyərlə sonrakı dövrlərdə əsas məbləğ üzrə ödənişlər (yəni effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə hesablanmış faiz ödənişləri nəzərə alınmadan yerdə qalan məbləğ) arasındakı fərq aid edilir. Bu prinsipə istisna olaraq standart həm də müəyyən ilkin ödəmə xüsusiyyətlərinə malik olan və aşağıdakı YƏMFÖ şərtlərinə cavab verən alətlərin də nəzərə alınmasına icazə verir: (i) maliyyə aktivini ilkin olaraq premiya və ya diskontla hazırlanmışdır, (ii) öncədən ödəniş məbləği müqavilə üzrə nəzərdə tutulmuşdur və əsas məbləğ, hesablanmış faizlər və məntiqli sayılan məbləğdə olmaqla müqaviləyə əvvəlcədən xitam verməklə bağlı kompensasiya ilə bağlıdırsa, və (iii) öncədən ödəniş imkanı yaranan müddəanın ədalətli dəyəri ilkin tanınma zamanı əhəmiyyətli sayılır.

Bankın kredit müqavilələrində nəzərdə tutulmuş müddəalar müəyyən makroiqtisadi və ya tənzimləmə ilə bağlı yaranmış hallara cavab olaraq faiz dərəcələrinə dəyişikliyin edilməsinə icazə verir. Bankın rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə etməklə bank sektorunda rəqabətin mövcud olması və Bankdan kredit alan müştərilərin potensial olaraq kreditləri yenidən maliyyələşdirmə imkanlarının olması fonunda faiz dərəcələrinin bazar faiz dərəcələrinə nisbətən artırılmasının mümkün olmaması qənaətinə gəlmiş və bu hal üzrə yaranan nağd pul vəsaitlərini YƏMFÖ çərçivəsində dəyərləndirmişdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivlərinin dəyişdirilməsi. Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərində dəyişikliklər baş verdikdə (məsələn şərtlər yenidən razılaşıdırıldıqda), Bankın rəhbərliyi ilk olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətliyinə, ilkin tanınmış maliyyə aktivinə xitam verilməsi və ədalətli dəyerdə yeni maliyyə aktivinin tanınması zərurətinə nəzər yetirir. Bu dəyərləndirmə əsasən müvafiq mühasibat siyasətində təsvir edilmiş keyfiyyət parametrlərinə əsaslanır və kifayət qədər mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Xüsusən də Bankın rəhbərliyi kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış və şərtləri yenidən razılaşıdırılmış maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və ikin tanınma zamanı kredit itkisinə məruz qalmış yeni alətin tanınmasına zərurətin olması məsələsində mülahizələrdən istifadə edir. Tanınmaya xitam verilməsi üzrə dəyərləndirmə zamanı müqavilə şərtlərinə edilən dəyişikliklərin kredit aləti üzrə gözlənilən (məhz müqavilə üzrə deyil gözlənilən) nağd pul vəsaitlərin hərəkətinə edilən təsir üzrə risk və mükafatlar nəzərə alınır. Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, belə kreditlərin şərtlərinin yenidən razılaşıdırılması nəticəsində risk və mükafatlar dəyişməmiş, buna görə də bütün belə kreditlər üzrə kredit alətinin tanınmasına xitam verilməmiş və kredit dəyərsizləşməsi üzrə aid olduğu mərhələdən digərinə köçürülməmişdir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank adi fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. MHBS 9-a uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə uçota alınmalıdır. Lakin həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 28-ci Qeyddə açıqlanır.

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti. Bank, binalar və avadanlıqların qalan faydalı ömürlərini hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Gözləmələr əvvəlki təxminlərdən fərqlənirsə, dəyişikliklər "Mühasibat uçotu siyasəti, uçot təxminlərində dəyişikliklər və xətlər" adlı 8 sayılı MUBS-ə uyğun olaraq uçot qiymətləndirməsində dəyişiklik hesab olunur. Bu təxminlər binalar və avadanlıqların balans dəyəri və mənfəət və ya zərərdə tanınmış amortizasiya məbləğinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və aktivlərdən istifadə hüququ. 16 sayılı MHBS-nin tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərindən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Bank yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimula yaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğvetmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsinə müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

Cari ildə Bank Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (MUBSS) və MUBSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Bankın fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış hesabat dövrlərinə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir.

BMHŞK 23 “Gəlir vergisi ilə bağlı yanaşmalarda qeyri-müəyyənlik”, 12 sayılı MUBS-a əsasən gəlir vergisi ilə bağlı metodlarda qeyri-müəyyənlik olduqda, vergi tutulan mənfəətin (vergi zərərinin), vergi bazalarının, istifadə edilməmiş vergi zərərlərinin, istifadə edilməmiş vergi kreditlərinin və vergi dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsini nəzərdə tutur. Bu, xüsusi olaraq aşağıdakıları nəzərdə tutur:

- vergi ilə bağlı yanaşmaların kollektiv olaraq nəzərə alınması;
- vergi orqanlarının təftişlərinə dair fərziyyələr;
- vergi tutulan mənfəətin (vergi zərərinin), vergi bazalarının, istifadə edilməmiş vergi zərərlərinin, istifadə edilməmiş vergi kreditlərinin və vergi dərəcələrinin müəyyən edilməsi; və
- fakt və vəziyyətlərə dəyişikliklərin təsiri.

2015-2017-ci illəri əhatə edən dövr üzrə MHBS-lərə illik düzəlişlər – Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurasının (“BMUSS”) illik təkmilləşdirilməsi layihəsi nəticəsində dörd Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına (MHBS) düzəlişləri əks etdirir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Standart	Düzəlişin mövzusu
MHBS 3 “Biznes Kombinasiyaları” və MHBS 11 “Birgə Razılaşmalar”	MHBS 3-ə düzəlişlər, müəssisə müştərək əməliyyat olan bir biznes üzərində nəzarət əldə etdikdə, həmin bizneslə bağlı əvvəldən formalaşmış investisiyanın yenidən qiymətləndirilməsinin zəruri olduğunu aydınlaşdırır. MHBS 11-ə düzəlişlər, müəssisə müştərək əməliyyat olan bir biznes üzərində nəzarət əldə etdikdə, həmin bizneslə bağlı əvvəldən formalaşmış investisiyasının yenidən qiymətləndirilməsinə ehtiyac olmadığını aydınlaşdırır.
BMU 12 “Mənfəət Vergisi”	Düzəlişlər, dividendlərin verilməsi ilə bağlı bütün gəlir vergisi nəticələri (verilməsi ilə bağlı) verginin necə yaranmasından asılı olmayaraq, mənfəət və ya zərərdə tanınmalıdır.
BMU 23 “Borc üzrə Xərclər”	Düzəlişlər, müvafiq aktivin, nəzərdə tutulduğu istifadəsi yaxud satış üçün hazır olduqdan sonra hər hansı spesifik borc, ödənilməmiş qaldıqda, müəssisə ümumi borclarla bağlı kaptallaşdırma dərəcəsini hesablayan zaman həmin borc qalığı, müəssisənin ümumiyyətlə borc aldığı maliyyə vəsaitlərinin bir hissəsinə çevrilir.

“İşçilərin Mükafatlandırılması Paketləri üzrə Düzəliş, Məhdudlaşdırılma və ya Hesablamalar” üzrə 19 sayılı MUBS-a edilən Düzəlişlər – Dəyişikliklər, keçmiş xidmət dəyəri (ya da hesablama üzrə mənfəət və ya zərəri) müəyyən edilmiş təqaüd öhdəliklərinin (aktivin) yenilənmiş ehtimallardan istifadə edərək ölçülməsi və təklif olunan faydaları və paket aktivlərini müvafiq dəyişiklikdən əvvəl və sonra müqayisə etməklə (məhdudlaşdırılma və ya hesablamalar), lakin aktivin maksimal həddinin təsirini nəzərə almamaqla ölçülür (müəyyən edilmiş təqaüd paketi müsbət saldo olduqda yarana bilər). BMUS 19-a əsasən, paketin düzəlişindən (məhdudlaşdırılma və ya hesablamalar) yarana biləcək aktivin maksimal həddinin təsirinin dəyişməsi ikinci mərhələdə müəyyənləşdirilir və digər məcmu gəlirdə normal qaydada tanınır.

Mövcud xidmət xərcinin ölçülməsinə aid olan paraqraflar və müəyyən edilmiş xalis təqaüd öhdəlikləri (aktiv) üzrə xalis faizlərə də düzəliş edilmişdir. İndi müəssisədən plana dəyişikliklər edildikdən sonra hesabat dövrünün qalan hissəsi üçün cari xidmət haqqını və dəqiq faizini müəyyən etmək üçün bu yenidən qiymətləndirmədən yenilənmiş ehtimallardan istifadə etmək tələb olunacaq. Xalis faiz dərəcəsi halında düzəlişlər aydınlaşdırır ki, planın dəyişməsindən sonrakı müddət üzrə xalis faiz dərəcəsi BMUS 19.99-da yenidən qiymətləndirilmiş xalis müəyyənləşdirilmiş təqaüd öhdəlikləri (aktiv) ilə yenidən qiymətləndirilmədə istifadə edilən diskont dərəcəsinin hasili şəklində hesablanır (həmçinin ianələrin təsiri və xalis müəyyənləşdirilmiş təqaüd öhdəlikləri nəzərə alınır (aktiv)).

Düzəlişlər prospektiv şəkildə tətbiq olunur. Onlar yalnız illik dövrün başlanğıcında və ya ondan sonrakı dövrdə BMUS 19-a ilk tətbiq edilmiş paket düzəlişləri, məhdudiyyətləri və hesablamalarına tətbiq olunur.

MUBS 28 “Asılı və Birgə Müəssisələrə Investisiya Qoyuluşları” standartına dəyişikliklər – MUBSŞ, asılı təsərrüfat cəmiyyətlərində uzunmüddətli iştirak payına dair 28 sayılı MUBS-ə düzəlişlər hazırlamışdır. Düzəlişə əsasən müəssisə, asılı təsərrüfat cəmiyyətində və ya birgə müəssisədə xalis investisiyanın bir hissəsinə təşkil edən, lakin iştirak payı metodunun tətbiq olunmadığı asılı yaxud birgə müəssisədə uzunmüddətli mənfəətə 9 sayılı MHBS-i tətbiq etməlidir. Düzəliş 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya ondan sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

MHBS 9 “Maliyyə Alətləri” standartına dəyişikliklər – MUBSŞ, mənfəət təzminat və maliyyə öhdəliklərinin dəyişdirilməsi ilə bağlı ödənilmiş avansların xüsusiyyətləri haqqında 9 sayılı MHBS-ə dair dəyişiklikləri dərc etmişdir.

Mənfəət təzminatı ilə bağlı Ödənilmiş Avansların Xüsusiyyətləri – mənfəət təzminat ödəmələri üzrə belə, amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçməyə icazə vermək məqsədilə xitam hüquqlarına dair 9 sayılı MHBS-in mövcud tələbini dəyişir. MUBSŞ həmçinin, müəssisənin dəyişiklik və ya dəyişdirmə tarixində mənfəət və ya zərərdə dəyişiklik və ya mübadilə nəticəsində yaranan maliyyə öhdəliyinin amortizasiya edilmiş dəyərində hər hansı düzəlişin tanınmasını aydınlaşdırır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

MHBS 16 “İcarələr”, MHBS məruzəçisinin icarələri tanıma, ölçmə, təqdim etmə və açıqlama formasını müəyyən edir. Standart, icarə müddəti 12 ay və ya daha az olarsa, yaxud baza aktivinin dəyəri az olarsa, bütün icarələr üzrə aktiv və öhdəlikləri tanımaq üçün icarəçidən tələb olunan vahid mühasibat uçotu modelini təmin edir. İcarəyə verən MHBS 16-nın yanaşması ilə icarələri əməliyyat və ya maliyyə icarələri olaraq təsnif etməyə davam edir və icarəyə verənin mühasibat uçotu bu sahədə daha əvvəlki standart sayılan MUBS 17-yə nisbətən əsaslı dəyişikliklərə məruz qalmır.

MHBS 16 “İcarələr”, 13 yanvar 2016-cı il tarixində dərc olunmuşdur və 1 yanvar 2019-cu il tarixində və həmin tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə tətbiq edilir.

Bank, ilkin tətbiq etmə tarixi 1 yanvar 2019-cu il tarixi olan 16 sayılı MHBS-nin mövcud əməliyyat icarələri üzrə istifadə hüququ verən aktivin ölçülməsinə ilkin birbaşa xərcləri daxil etməməyi qərara almışdır. Bu tarixdə Bank həmçinin istifadə hüququ verən aktivləri keçid tarixində mövcud olan əvvəlcədən ödənilmiş və ya yığılmış icarə ödənişlərinə uyğunlaşdırılmış icarə öhdəliyinə bərabər məbləğdə ölçmək üçün seçmişdir.

İcarəçinin uçotunun tam əksi olaraq, 16 sayılı MHBS, İcarədarın uçot tələbləri üzrə BMUS 17-də olan standartları əsasən dəyişməz olaraq saxlamışdır. Bank İcarəçi olaraq, yeni standartın tətbiqi üzrə təsirə məruz qala bilər.

16 sayılı MHBS, Bankın əvvəllər balansdan kənar uçotu aparılan 17 sayılı MUBS-a əsasən əməliyyat lizinqi kimi təsnifləşdirilən lizinqlərlə bağlı uçot tələblərini dəyişdirə bilər. 16 sayılı MHBS-nin ilkin tətbiqi zamanı, bütün lizinqlər üçün (aşağıda göstəriləndiyi istisna olmaqla), Bank aşağıdakıları yerinə yetirəcəkdir:

- İlkin olaraq gələcək icarə ödənişlərinin cari dəyərində ölçülən, istifadə hüququ verən aktivləri və icarə öhdəliklərini maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanımaq;
- İstifadə hüququ verən aktivlərin və icarə öhdəlikləri üzrə faiz xərclərinin mənfəət və zərər hesabatında amortizasiyasını tanımaq;
- Pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatında ödənmə pul vəsaitlərinin ümumi məbləğini əsas hissəyə (maliyyələşdirmə fəaliyyəti bölümündə təqdim olunduqda) və faizə (əməliyyat fəaliyyəti bölümündə təqdim edilən) ayırmaq.

Güzhəştli icarə ödənişləri (məsələn, icarə haqqı olmayan müddət) istifadə hüququ verən aktivlərin və icarə öhdəliklərinin ölçülməsinin bir hissəsi kimi qəbul edilməlidir. 17 sayılı BMUS-da isə müvafiq olaraq, güzhəştli icarə öhdəliklərinin ayrıca tanınması və düz xətt üsulu ilə icarə xərclərinin azalması vasitəsilə amortizasiyası tələb olunurdu.

16 sayılı MHBS-yə əsasən tanınmış aktivlərdən istifadə hüququ, “Aktivlərin Dəyərsizləşməsi” adlı 36 sayılı BMUS-a uyğun olaraq dəyərsizləşmə üzrə təhlil edilməlidir. Bu əhəmiyyətli icarə müqavilələri üzrə ehtiyat tanınması üçün əvvəlki tələbi əvəz edəcək.

Qısa-müddətli icarələr (12 aylıq və ya daha az) və aşağı dəyərli aktivlər (məsələn fərdi kompüterlər və ofis mebeli) üçün Bank 16 sayılı MHBS-nin icazə verdiyi formada icarə xərcini düz-xətt metodu əsasında tanımağı seçmişdir.

Bank bu standartın tətbiqinin təsirlərini qiymətləndirmiş və maliyyə hesabatlarında dəyişikliklər etmişdir.

1 yanvar 2019-cu il tarixinə olan əməliyyat icarəsi öhdəliklərinin 1 yanvar 2019-cu il tarixində tanınmış icarə öhdəlikləri ilə uzlaşdırılması aşağıda göstərilmişdir:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

	31 dekabr 2019-cu il
1 yanvar 2019-cu il tarixində açıqlanan cəmi icarə öhdəlikləri	1,856
Artan borc dərəcəsindən istifadə etməklə diskontlaşdırılmanın təsiri	(462)
1 yanvar 2019-cu il tarixində 16 sayılı MHBS-yə əsasən tanınmış cəmi icarə öhdəlikləri	1,394

16 sayılı MHBS-nin 1 yanvar 2019-cu il tarixinə olan maliyyə hesabatlarına təsiri aşağıdakı kimidir:

	Əvvəlki ÜQMP üzrə 1 yanvar 2019-cu il tarixinə olan qalıq dəyəri	Yenidən ölçmə	1 yanvar 2019- cu il tarixinə 16 sayılı MHBS üzrə qalıq dəyəri
Əmlak və avadanlıqlar	18,639	1,394	20,033
İcarə öhdəliyi	-	(1,394)	(1,394)

6 Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərhlər

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Bank tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhlərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhlər dərc edilmiş lakin qüvvəyə minməmişdir.

MHBS 3 Müəssisələrin Birləşməsi. “Müəssisə” tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investora və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırdı. Alınan aktivin biznes və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanıyır. Dəyişikliklərə əsasən, “biznes”-in yeni tərfi müştərilərə məhsul və ya xidmətlərin göstərilməsi, investisiya gəlirinin yaranması (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaranmasının ayrılmaz tərkibidir.

Şirkətlər, biznesin yenilənmiş tərifini 2020-ci il yanvarın 1-də və ya ondan sonra baş verən satınalmalara tətbiq etməlidirlər. Daha əvvəl tətbiq edilməsinə icazə verilir.

“Əhəmiyyətlilik” anlayışının yeni tərfi – MUBSŞ şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 sayılı BMUS “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” və 8 sayılı BMUS “Mühasibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındakı Dəyişikliklər və Xətlər”-a şamil edilir.

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərifini və bu günə qədər MHBS-nin digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyətli sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsi maliyyə hesabatlarını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci il tarixindən qüvvədədir. Erkən tətbiqinə icazə verilir.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ), Banklararası təklif olunan faiz həddi (“İBOR”) üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, **“Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı”-nı (9 sayılı MHBS, 39 sayılı BMUS və 7 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri)** dərc etmişdir. Baza faiz dərəcəsi islahatı aşağıdakı dəyişiklikləri nəzərdə tutur:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

- islahat nəticəsində müəssisələrin, hedc olunmuş pul axınlarının və hedcinq aləti üzrə pul axınlarının əsaslandığı baza faiz dərəcəsinin dəyişilməyəcəyini ehtimal edərək, tətbiq ediləcək hedcinq uçotu üzrə bəzi tələblərin yenidən müəyyənləşdirilməsi;
- baza faiz dərəcəsi islahatının birbaşa təsir etdiyi bütün hedcinq münasibətləri üçün məcburidir;
- baza faiz dərəcəsi islahatı nəticəsində yaranacaq digər nəticələrin həlli üçün nəzərdə tutulmamışdır (əgər hedcinq münasibətləri düzəlişlərdə göstərilməmiş səbəblər nəticəsində, hedcinq uçotu tələblərinə cavab vermirsə, hedcinq uçotunun dayandırılması tələb olunur); və
- düzəlişlərin müəssisələrin hedcinq münasibətlərinə hansı dərəcədə təsir göstərməsi barədə xüsusi açıqlamaları tələb etmək.

Düzəlişlər 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

MHBS 17 “Sığorta müqavilələri” 2017-ci ilin may ayında verilmiş və 4 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri”-ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə, buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə MHBS 17 “Sığorta müqavilələri”-ni tətbiq etməlidir.

MHBS 17, 2021-ci il yanvarın 1-də və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. MHBS 15 “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” və 9 sayılı MHBS “Maliyyə Alətləri” standartları ilə birlikdə icazə verilir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSŞ “Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifatı (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər)” dərc etmişdir. Düzəlişlər, öhdəliklərin 1 sayılı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə düzəlişlər (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv, öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir.

Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

10 sayılı MHBS “Konsolidə Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): “İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” – 10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtilə tanınmasını tələb edir. Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBSS tərəfindən müəyyən edilməmişdir; lakin, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri və ARMB-dəki Məcburi Ehtiyatlar

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019-cu il	2018-ci il
Kassa	5,244	6,069
ARMB-dəki qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	19,725	12,406
ARMB-dəki məcburi ehtiyatlar	759	599
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəyət depozitləri:		
- Azərbaycan Respublikasında	69	166
- Türkiyə Respublikasında və digər İƏİT ölkələrində	36,897	21,331
- Qeyri-İƏİT ölkələrində	45	24,186
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	62,739	64,757

EOKZ məbləğinin qiymətləndirilməsi məqsədləri üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin qalıqları 1-ci Mərhələyə daxil edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə hesablanmış EOKZ əhəmiyyətli məbləğ olmadığından, Bank pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə hər hansı kredit zərəri ehtiyatı tanımamışdır. EOKZ ölçü yanaşması üçün 24 sayılı Qeydə nəzər salın.

Kredit təşkilatları müvafiq olaraq müştərilərdən cəlb edilmiş vəsaitlərin, müvafiq olaraq, AZN ilə əvvəlki ayın orta aylıq məbləğinin 0.5%-i və xarici valyutada əvvəlki ayın orta aylıq məbləğinin 1%-i həcmində ARMB-də faiz gətirməyən pul vəsaitləri şəklində məcburi ehtiyatlar saxlamalıdır. Bank tərəfindən bu vəsaitlərin götürülməsi qanunvericilik ilə məhdudlaşdırılmışdır.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Bankın 4 müxbir bankda (2018-ci il: 4) yerləşdirdiyi pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin cəmi 1,000 min AZN-dən yuxarı olmuşdur. Həmin vəsaitlərin cəmi 57,377 min AZN (2018-ci il: 57,869) və ya pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin 91%-ni (2018-ci il: 89%) təşkil edir.

Azərbaycan Respublikasının Standart və Poor's tərəfindən nəşr olunmuş beynəlxalq reytingi BB+ (2018-ci il: BB+) təşkil edir.

8 Banklardan Alınacaq Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019-cu il	2018-ci il
Digər banklardakı ilkin ödəniş müddəti üç aydan çox olan depozitlər	6,097	9,415
Banklar və digər maliyyə qurumları ilə bağlanmış müxbir hesablar	1,275	1,275
Məhdudlaşdırılmış depozitlər	-	13,697
Digər banklarda qısa müddətli depozitlər	-	8,941
Çıxılısın: Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(35)	(122)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	7,337	33,206

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər üçün təminat verilmir. 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019-cu il	2018-ci il
- BB- (Fitch)	-	8,554
- BBB+ (Fitch)	-	5,142
- Reytingi olmayan xarici banklar	7,372	9,873
- Reytingi olmayan Azərbaycan bankları	-	9,759
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(35)	(122)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	7,337	33,206

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə müvafiq EOKZ və ümumi qalıq dəyərindəki dəyişikliyin təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə ümumi qalıq dəyəri	33,328	-	-	33,328
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	5,950	-	-	5,950
Ödənilmiş aktivlər	(31,906)	-	-	(31,906)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	7,372	-	-	7,372

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə EOKZ	(122)	-	-	(122)
Xalis yenidən ölçülmə	87	-	-	87
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(35)	-	-	(35)

31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il üzrə banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə müvafiq EOKZ və ümumi qalıq dəyərindəki dəyişikliyin təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il tarixinə ümumi qalıq dəyəri	24,601	-	-	24,601
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	31,405	-	-	31,405
Ödənilmiş aktivlər	(23,261)	-	-	(23,261)
Digər hərəkətlər	583	-	-	583
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	33,328	-	-	33,328

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il tarixinə EOKZ	-	-	-	-
Xalis yenidən ölçülmə	(122)	-	-	(122)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	(122)	-	-	(122)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində mərhələlər arasında köçürmələr olmamışdır.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Bankın digər 1 müxbir bankda (2018-ci il: 4) yerləşdirdiyi depozitlərin cəmi 5,000 min AZN-dən yuxarı olmuşdur. Həmin depozitlərin cəmi 5,950 min AZN (2018-ci il: 31,235) və ya digər banklardan alınacaq vəsaitlərin 81%-ni (2018-ci il: 94%) təşkil edir.

Bankın depozitlərinin yerləşdiyi reytingsiz banklar aktivlərinin ümumi həcminə görə Azərbaycan Respublikasında 25 ən böyük bank arasındadır.

9 İntestisiya qiymətli kağızları

Satılabilən investisiyalara aiddir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019-cu il		2018-ci il	
	Qalıq dəyəri	Nominal dəyəri	Qalıq dəyəri	Nominal dəyəri
DMGVƏD ilə borc qiymətli kağızları				
“Türkiyə Halk Bankası” AŞ-nin avro istiqrazları	5,146	5,146	-	-
Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin istiqrazları	4,076	4,076	4,076	4,076
DMGVƏD ilə kapital qiymətli kağızları				
Korporativ səhmlər	250	250	250	250
Cəmi investisiya qiymətli kağızları	9,472	9,472	4,326	4,326

İntestisiya qiymətli kağızlarının valyutaları aşağıda təqdim olunmuşdur:

	2019-cu il	2018-ci il
Halk Bank Türkiyənin avro istiqrazları	ABŞ dolları	-
Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin istiqrazları	ABŞ dolları	ABŞ dolları
Korporativ səhmlər	AZN	AZN

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin istiqrazlarını hər birinin nominal dəyəri 1 min ABŞ Dolları olan 2,375 istiqraz təmsil edir. Bu istiqrazlar Bakı Fond Birjasında tədavül olunur və emitent tərəfindən nominal dəyəri ilə ödəniş tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə investisiya qiymətli kağızları müvafiq olaraq daxil edilmiş 124 min və 39 min AZN və sıfır məbləğləri hesablanmış faiz borclarını əks etdirir.

10 Müştərilərə verilmiş Kreditlər və Avanslar

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	125,710	79,708
Fərdi şəxslərə verilmiş – sahibkarlıq kreditləri	23,303	20,878
Fərdi şəxslərə verilmiş – istehlak kreditləri	8,094	9,326
Çıxılsın: EOKZ üzrə ehtiyat	(10,307)	(6,399)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	146,800	103,513

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə və avanslara müvafiq olaraq daxil edilmiş 6,748 min və 3,191 min AZN məbləğlərində hesablanmış faiz borcları daxil edilmişdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il ərzində ümumi kreditlərin və müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərər ehtiyatının ilin əvvəlinə olan qalığı ilə ilin sonuna olan qalığının üzleştirilməsi xülasəsini əks etdirir.

Ümumi qalıq dəyəri	2019-cu il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	51,643	12,675	45,594	109,912
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	27,903	-	-	27,903
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	2,414	12,988	3,528	18,930
1-ci Mərhələyə köçürülmə	55,080	(25,663)	(29,417)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(1,377)	3,570	(2,193)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(1,105)	-	1,105	-
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	362	362
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	134,558	3,570	18,979	157,107

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2019-cu il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	(704)	(471)	(5,224)	(6,399)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	(122)	-	-	(122)
Xalis yenidən ölçülmə	(534)	288	(1,131)	(1,377)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(224)	183	41	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	(376)	376	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	915	-	(915)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(2,047)	(2,047)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	(362)	(362)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(669)	(376)	(9,262)	(10,307)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il ərzində ümumi kreditlərin və müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərər ehtiyatının ilin əvvəlinə olan qalığı ilə ilin sonuna olan qalığının üzleştirilməsi xülasəsini əks etdirir.

Ümumi qalıq dəyəri	2018-ci il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	31,005	7,510	30,692	69,207
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	61,082	-	-	61,082
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(12,895)	2,317	(9,437)	(20,015)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	324	(1)	(323)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(10,906)	10,974	(68)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(16,967)	(8,125)	25,092	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	(362)	(362)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	51,643	12,675	45,594	109,912

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2018-ci il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	(1,115)	(301)	(5,300)	(6,716)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	(718)	-	-	(718)
Xalis yenidən ölçülmə	(4,194)	(703)	5,570	673
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(1)	-	1	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	471	(473)	2	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	4,853	1,006	(5,859)	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	362	362
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	(704)	(471)	(5,224)	(6,399)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı olmalıdır:

Ümumi qalıq dəyəri	2019-cu il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	40,622	12,335	26,751	79,708
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	23,415	-	-	23,415
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	5,433	13,075	4,079	22,587
1-ci Mərhələyə köçürülmə	52,710	(25,410)	(27,300)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(1,377)	1,377	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(1,076)	-	1,076	-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	119,727	1,377	4,606	125,710

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2019-cu il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	(698)	(446)	(2,550)	(3,694)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	(110)	-	-	(110)
Xalis yenidən ölçülmə	(534)	263	876	605
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(219)	183	36	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	902	-	(902)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(271)	(271)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(659)	-	(2,811)	(3,470)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalığ dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı olmalıdır:

Ümumi qalığ dəyəri	2018-ci il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	30,589	5,098	23,550	59,237
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	41,700	-	-	41,700
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(12,895)	2,575	(10,909)	(21,229)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	311	-	(311)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(10,643)	10,643	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(8,440)	(5,981)	14,421	-
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	40,622	12,335	26,751	79,708

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2018-ci il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	(1,113)	(40)	(3,010)	(4,163)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	(698)	-	-	(698)
Xalis yenidən ölçülmə	(1,882)	(115)	3,164	1,167
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(1)	-	1	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	446	(446)	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	2,550	155	(2,705)	-
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	(698)	(446)	(2,550)	(3,694)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş sahibkarlıq kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı olmalıdır:

Ümumi qalıq dəyəri	2019-cu il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	3,965	9	16,904	20,878
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	3,824	-	-	3,824
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(1,878)	46	71	(1,761)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	2,060	(55)	(2,005)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	986	(986)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(21)	-	21	-
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	362	362
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	7,950	986	14,367	23,303

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2019-cu il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	-	-	(2,303)	(2,303)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	(9)	-	-	(9)
Xalis yenidən ölçülmə	(1)	-	(2,205)	(2,206)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(5)	-	5	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	(203)	203	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	9	-	(9)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(1,776)	(1,776)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	(362)	(362)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(6)	(203)	(6,447)	(6,656)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş sahibkarlıq kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı olmalıdır:

Ümumi qalıq dəyəri	2018-ci il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	203	1,065	6,687	7,955
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	11,758	-	-	11,758
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	-	(104)	1,631	1,527
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(7,996)	(952)	8,948	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	(362)	(362)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	3,965	9	16,904	20,878

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2018-ci il			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	-	(130)	(2,120)	(2,250)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	-	-	-	-
Xalis yenidən ölçülmə	(2,303)	(83)	1,971	(415)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	2,303	213	(2,516)	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	362	362
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	-	-	(2,303)	(2,303)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı olmalıdır:

Ümumi qalıq dəyəri	2019-cu il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	7,056	331	1,939	9,326
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	664	-	-	664
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(1,141)	(133)	(622)	(1,896)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	310	(198)	(112)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	1,207	(1,207)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(8)	-	8	-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	6,881	1,207	6	8,094

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2019-cu il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2019-cu il tarixinə	(6)	(25)	(371)	(402)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	(3)	-	-	(3)
Xalis yenidən ölçülmə	1	25	198	224
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	(173)	173	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	4	-	(4)	-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(4)	(173)	(4)	(181)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalığ dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı olmalıdır:

Ümumi qalığ dəyəri	2018-ci il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	213	1,347	455	2,015
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	7,624	-	-	7,624
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	-	(154)	(159)	(313)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	13	(1)	(12)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(263)	331	(68)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(531)	(1,192)	1,723	-
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	7,056	331	1,939	9,326

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2018-ci il			Cəmi
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	
1 yanvar 2018-ci il tarixinə	(2)	(131)	(170)	(303)
Əldə edilmiş və ya satılmış yeni aktivlər	(23)	-	-	(23)
Xalis yenidən ölçülmə	(6)	(505)	435	(76)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	25	(27)	2	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	-	638	(638)	-
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	(6)	(25)	(371)	(402)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri kredit portfeli üzrə iqtisadi sektorun risk konsentrasiyası aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2019		2018	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Ticarət	49,109	31.3	28,666	26.1
Tikinti	36,753	23.4	25,877	23.5
İstehsal	23,889	15.2	9,697	8.8
Xidmət	15,231	9.7	18,309	16.7
Fiziki şəxslər	14,629	9.3	18,070	16.4
Kənd təsərrüfatı	9,151	5.8	3,144	2.9
Maliyyə institutları	5,384	3.4	1,982	1.8
Səhiyyə	2,961	1.9	3,404	3.1
Nəqliyyat	-	-	763	0.7
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (EOKZ-dan əvvəl)	157,107	100.0	109,912	100.0

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Bankın məbləği 1,000 min AZN-dən yüksək olan 33 borcalanı mövcud olmuşdur (2018: 23). Bu kreditlərin ümumi məbləği 133,978 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 85% (2018: 79,376 min AZN və ya 72%) olmuşdur.

Təminatın maliyyə təsiri təminatın dəyərini aşağıdakı aktivlər üçün ayrıca olaraq açıqlamaqla göstərilir: (i) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin balans dəyərində bərabər və ya ondan artıq olan aktivlər (“dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər”) və (ii) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin balans dəyərindən az olan aktivlər (“kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər”).

31 dekabr 2019-cu il tarixinə təminatın effekti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər		Kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri
Hüquqi şəxslərə verilmiş	72,902	122,986	49,340	22,700
Fərdi şəxslərə - İstehlak	6,178	9,408	1,731	1,009
Fərdi şəxslərə - Sahibkarlıq	12,381	27,902	4,268	4,051

31 dekabr 2018-ci il tarixinə təminatın effekti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər		Kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	31,913	110,049	44,104	6,834
Fərdi şəxslərə verilmiş – İstehlak	414	1,036	8,509	1,068
Fərdi şəxslərə verilmiş – Sahibkarlıq	5,304	13,207	13,271	2,772

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların hər bir kateqoriyasının ehtimal olunan ədalətli dəyərində görə Qeyd 27-ə baxın. Müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların faiz dərəcəsi, valyuta, ödəmə müddəti və coğrafi təhlili 24 sayılı Qeydində açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə məlumatlar 28 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

11 Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər

	Binalar	Ofis və kompüter avadanlıqları	İcarə aktivlərinin təkmilləşdirilməsi	Avto-nəqliyyat vasitələri	Başa çatmamış tikinti	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Proqram təminatı üzrə lisenziyalar	Başa çatmamış qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>									
1 yanvar 2018-ci il tarixinə qalıq dəyəri	13,550	1,132	422	111	-	15,215	2,293	397	17,905
Əlavələr	352	235	861	38	81	1,567	230	153	1,950
Silinmələr	-	81	-	-	(81)	-	397	(397)	-
Köhnəlmə/amortizasiya xərci	(288)	(501)	(100)	(55)	-	(944)	(272)	-	(1,216)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə qalıq dəyəri	13,614	947	1,183	94	-	15,838	2,648	153	18,639
31 dekabr 2018-ci il tarixinə ilkin dəyər	14,428	2,082	1,528	228	-	18,266	3,109	153	21,528
Yığılmış köhnəlmə/amortizasiya	(814)	(1,135)	(345)	(134)	-	(2,428)	(461)	-	(2,889)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə qalıq dəyəri	13,614	947	1,183	94	-	15,838	2,648	153	18,639
16 sayılı MHBS-nin tətbiqi üzrə tənzimləmələr	1,394	-	-	-	-	1,394	-	-	1,394
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq dəyəri	15,008	947	1,183	94	-	17,232	2,648	153	20,033
Əlavələr	404	329	1,311	327	-	2,371	207	-	2,578
Köçürmələr	-	-	-	-	-	-	153	(153)	-
Köhnəlmə/amortizasiya xərci	(470)	(464)	(262)	(79)	-	(1,275)	(329)	-	(1,604)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq dəyəri	14,942	812	2,232	342	-	18,328	2,679	-	21,007
31 dekabr 2019-cu il tarixinə ilkin dəyər	16,226	2,411	2,839	555	-	22,031	3,469	-	25,500
Yığılmış köhnəlmə/amortizasiya	(1,284)	(1,599)	(607)	(213)	-	(3,703)	(790)	-	(4,493)
31 dekabr 2019-ci il tarixinə qalıq dəyəri	14,942	812	2,232	342	-	18,328	2,679	-	21,007

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

---

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə əmlak və avadanlıqlara tam amortizasiya olunmuş müvafiq olaraq 960 min AZN və sıfır AZN məbləğlərində aktiv daxil edilmişdir. 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə binalar, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər təminat olaraq girov qoyulmamışdır.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərə daxil edilmiş müvafiq olaraq 15,197 min AZN və 14,466 min AZN məbləğində aktiv sığortalanmışdır.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə tikili və avadanlıqlar kateqoriyasının qalıq dəyərində 1,280 min AZN məbləğində 3 filial sahəsi üçün istifadə hüququ verilmiş aktiv (1 yanvar 2019: 1,394 min AZN) daxil edimildir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

12 Digər aktivlər

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Digər maliyyə aktivləri:		
Hesablaşma hesabları	110	35
Alınacaq hesablanmış komissiyalar	5	1
Cəmi digər maliyyə aktivləri:	115	36
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Xidmətlər üzrə ödənilmiş vəsaitlər	850	176
Ödənilmiş vergilər	136	985
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri:	986	1,161
Cəmi digər aktivlər	1,102	1,197

Yuxarıda qeyd olunan aktivlərin il başa çatdıqdan sonra on iki ay ərzində qaytarılması gözlənilir.

13 Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Bankların qısamüddətli depozitləri	25,974	20,338
Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu qarşısında öhdəlik	13,400	-
Bankların və maliyyə qurumlarının müxbir hesablarına	7,127	8,711
Yerli bankların məhdudlaşdırılmış depozitləri	4,411	12,856
Yerli bankların məhdudlaşdırılmış müxbir hesabları	1,683	9,046
Banklara ödəniləcək cəmi vəsaitlər	52,595	50,951

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə banklara ödəniləcək vəsaitlərə müvafiq olaraq 424 min AZN və 577 min AZN məbləğində hesablanmış faizlər daxil edilmişdir.

14 Müştəri Hesabları

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Dövlət və özəl təşkilatlar		
Müddətli əmanətlər	362	579
Cari/hesablaşma hesabları	296	254
Digər hüquqi şəxslər		
Müddətli əmanətlər	44,763	36,139
Cari/hesablaşma hesabları	24,814	22,378
Fiziki şəxslər		
Müddətli əmanətlər	41,295	39,504
Cari/hesablaşma hesabları	13,336	9,867
Cəmi müştəri hesabları	124,866	108,721

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə risk konsentrasiyası aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019		2018	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fərdi şəxslər	54,632	44	49,371	45
Sığorta	39,911	32	27,729	26
Tikinti	11,170	9	1,832	2
Ticarət və digər xidmətlər	9,735	8	18,491	17
İstehsal	8,052	6	1,467	1
Dövlət və ictimai təşkilatlar	658	1	833	1
Nəqliyyat və rabitə	646	-	8,973	8
Kənd təsərrüfatı	48	-	9	-
Neft və qaz sektoru	14	-	16	-
Digər	-	-	-	-
Cəmi müştəri hesabları	124,866	100	108,721	100

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Bankın qalıq dəyəri 500 min AZN-dən yüksək olan 37 müştərisi (2018: 34) olmuşdur. Bu müştərilərin ümumi qalıq dəyəri 87,634 min AZN və ya müştəri hesablarının 70%-i (2018: 81,416 min AZN və ya 75%) olmuşdur.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müştəri hesablarında 971 min AZN və 601 min AZN məbləğlərində müvafiq olaraq hesablanmış faizlər daxil edilmişdir.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müştəri hesablarında 17,311 min AZN və 13,530 min AZN məbləğlərində, müvafiq olaraq, verilmiş kreditlər üzrə blokləşdirilmiş əmanətlər daxil edilmişdir.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müştəri hesablarına müvafiq olaraq 52,252 min AZN və 48,462 min AZN məbləğlərində, Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən təmin edilmiş əmanətlər daxildir.

15 Lizing öhdəlikləri

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2019	1 yanvar 2019	31 dekabr 2018
Lizing öhdəlikləri (cari)	125	116	-
Lizing öhdəlikləri (uzun-müddətli)	1,155	1,278	-
Cəmi lizing öhdəlikləri	1,280	1,394	-

31 dekabr 2019-cu il tarixinə gələcək minimum lizing ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Minimum lizing ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən on ilədək	Cəmi
Lizing ödənişləri	213	1,430	1,643
Maliyyə xərcləri	(88)	(275)	(363)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə xalis cari dəyəri	125	1,155	1,280

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

1 yanvar 2019-cu il tarixinə gələcək minimum lizinq ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Minimum lizinq ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən on ilədək	Cəmi
Lizinq ödənişləri	213	1,643	1,856
Maliyyə xərcə	(97)	(365)	(462)
1 yanvar 2019-cu il tarixinə xalis cari dəyər	116	1,278	1,394

İlin əvvəlinə və ilin sonuna olan lizinq öhdəlikləri məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklər ilə üzləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	1 yanvar 2019-cu il tarixinə	Pul axını Əsas məbləğ və faiz	Qeyri-nağd dəyişikliklər Faiz xərci	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Lizinq öhdəliyi	1,394	(211)	97	1,280

16 Digər Öhdəliklər

Digər öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Hesablaşmalar üzrə öhdəliklər	179	111
Digər	-	26
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	179	137
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
Ehtimal olunan zəmanət zərərləri üzrə ehtiyat və digər öhdəliklər*	693	511
Vergilər	397	26
İşçilərin istifadə edilməmiş məzuniyyət günlərinə görə öhdəliklər	201	213
Alınmış avanslar	58	364
Digər	10	6
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	1,359	1,120
Cəmi digər öhdəliklər	1,538	1,257

Yuxarıda qeyd olunan bütün öhdəliklərin il başa çatdıqdan sonra on iki ay ərzində ödənilməsi gözlənilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

* 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə təəhhüdlər və şərti öhdəliklərə dair EOKZ öhdəliyindəki dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə EOKZ	(314)	(185)	(12)	(511)
Tanınan yeni risklər	(568)	-	-	(568)
Tanınmayan və ya müddəti bitmiş risklər	188	185	12	385
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(694)	-	-	(694)

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il ərzində mərhələlər arasında köçürmələr olmamışdır.

* 31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatmış il üzrə təəhhüdlər və şərti öhdəliklərə dair EOKZ öhdəliyindəki dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il tarixinə EOKZ	(646)	-	-	(646)
Tanınan yeni risklər	(219)	-	-	(219)
Tanınmayan və ya müddəti bitmiş risklər	354	-	-	354
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	185	(185)	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	12	-	(12)	-
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	(314)	(185)	(12)	(511)

17 Nizamnamə Kapitalı

Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ilə	Tədavüldə olan səhmlərin sayı	Adi səhmlər	Cəmi
1 yanvar 2018-ci il	50,000	50,000	50,000
31 dekabr 2018-ci il	50,000	50,000	50,000
31 dekabr 2019-cu il	50,000	50,000	50,000

Adi səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN-dir. Bu səhmlər bərabər hüquqludur və hər səhm üzrə səhmdara bir səs hüququ verilir.

Bankın nizamnamə kapitalında T.C. Ziraat Bankası (Türkiyə Respublikası), Ziraat Sığorta (Türkiyə Respublikası) və Ziraat Yatırım Menkul Değerler (Türkiyə Respublikası) şirkətləri müvafiq olaraq 99.98%, 0.01% və 0.01% paya sahibdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

18 Faiz Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Faiz gəliri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	13,483	10,961
Zəmanətlər	1,135	1,165
Banklardan alınacaq vəsaitlər	905	1,934
ARMB-da pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və zəruri pul vəsaitləri	590	1,331
İnvestisiya qiymətli kağızları	351	1,023
Cəmi faiz gəliri	16,464	16,414
Faiz xərcləri		
Hüquqi şəxslərin/müştəri hesablarının müddətli əmanətləri	(2,278)	(1,771)
Fiziki şəxslərin/müştəri hesablarının müddətli əmanətləri	(1,344)	(1,446)
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(1,089)	(1,063)
Lizinq öhdəlikləri	(97)	-
Cəmi faiz xərcləri	(4,808)	(4,280)
Xalis faiz gəlirləri	11,656	12,134

19 Maliyyə aktivləri üzrə Ehtimal olunan Kredit Zərəri

Aşağıdakı cədvəldə zərərlərin ödənilməsi üzrə ehtiyatların silinməsi və mənfəət və zərər hesabatında dəyersizləşmə zərərləri və hər bir maliyyə aləti sinfi üzrə digər məcmu gəlirlər arasında üzləşdirilmə göstərilmişdir.

	2019			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(656)	288	(1,131)	(1,499)
Banklardan alınacaq vəsaitlər	87	-	-	87
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərəri	(569)	288	(1,131)	(1,412)

	2018			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(4,912)	(703)	5,570	(45)
Banklardan alınacaq vəsaitlər	(122)	-	-	(122)
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərəri	(5,034)	(703)	5,570	(167)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

20 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Haqq və komissiya gəlirləri		
- Hesablaşma əməliyyatları	1,374	1,199
- Kassa əməliyyatları	250	102
- Plastik kart əməliyyatları	212	234
- Digər	72	74
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	1,908	1,609
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Haqq və komissiya gəlirləri		
- Plastik kart əməliyyatları	(427)	(316)
- Hesablaşma əməliyyatları	(334)	(409)
- Akkreditivlər və zəmanət	(157)	(156)
- Kassa əməliyyatları	(12)	(13)
- Digər	(37)	(37)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(967)	(931)
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	941	678

21 İnzibati və Əməliyyat Xərcləri

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2019	2018
İşçi heyəti üzrə xərclər		2,723	2,619
Əmlak və avadanlıqların amortizasiyası	11	1,275	944
Proqram təminatı xərcləri		725	350
Rəklam və marketing xərcləri		435	571
Peşəkar xərclər		352	250
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	11	329	272
Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına ödəmələr		300	339
Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna ödənişlər		266	238
Nümayəndəlik xərcləri		230	96
Rabitə xərcləri		224	209
Ofis xərcləri		180	180
Təhlükəsizlik xərcləri		160	125
Gəlir vergisindən başqa vergilər		136	109
Sığorta xərcləri		123	114
Təmizləmə xərcləri		94	101
Ezamiyyə xərcləri		79	47
Təmir və texniki xidmət		59	62
Kommunal xərclər		58	45
Yanacaq xərcləri		43	36
Üzvlük haqları		41	31
Sponsorluq xərcləri		8	57
Əməliyyat icarə xərcləri		-	173
Digər		70	102
Cəmi inzibati və əməliyyat xərcləri		7,910	7,070

İşçi heyəti üzrə xərclərə 351 min AZN (2018: 303 min AZN) məbləğində sosial sığorta ödənişləri daxildir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

22 Mənfəət Vergisi

(a) Mənfəət vergisi xərcinin komponentləri

İl üzrə mənfəət və zərərdə qeydə alınmış mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Cari il üzrə vergi xərci	(751)	(282)
Təxirə salınmış mənfəət vergi xərci	(135)	(1,039)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(886)	(1,321)

(b) Mənfəət vergisi xərci ilə mənfəət və ya zərərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müvafiq vergi dərəcəsinə olan hasilinin üzləşdirilməsi

2019 və 2018-ci illərdə Bankın mənfəətinin böyük hissəsinə tətbiq edilən mənfəət vergisi dərəcəsi 20% təşkil edir. Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin üzləşdirilməsi aşağıda göstərilir.

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Vergidən əvvəlki mənfəət	4,219	6,364
- Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş dərəcə (20%) ilə hesablanmalı olan vergi xərci	(844)	(1,273)
- Gəlirdən çıxılmayan xərclər	(42)	(48)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(886)	(1,321)

(c) Müvəqqəti fərqlərin növü üzrə təxirə salınmış vergilərin təhlili

MHBS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsirləri aşağıda göstərilir.

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	1 yanvar 2019	Mənfəət və ya zərər hesablarına kredit / (debet)	31 dekabr 2019
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
Lizinq öhdəliyi	-	256	256
Vergi tutulan müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri			
İstifadə hüququ verən aktivlər	-	(279)	(279)
Əmlak və avadanlıqlar	(204)	(25)	(229)
Digər aktivlər	12	(24)	(12)
Müştərilərə veriləcək kreditlər və avanslar	(22)	15	(7)
Digər öhdəliklər	78	(78)	-
Təxirə salınmış xalis vergi öhdəliyi	(136)	(135)	(271)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	1 yanvar 2018	Mənfəət və ya zərər hesablarına kredit / (debet)	31 dekabr 2018
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi			
Digər öhdəliklər	-	78	78
Digər aktivlər	-	12	12
Vergi tutulan müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri			
Müştərilərə veriləcək kreditlər və avanslar	1,030	(1,052)	(22)
Əmlak və avadanlıqlar	(127)	(77)	(204)
Təxirə salınmış xalis vergi öhdəliyi	903	(1,039)	(136)

23 Səhm üzrə Mənfəət

Səhm üzrə əsas mənfəət Bankın səhmdarlarına aid olan xalis mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

Bank potensial olaraq mənfəətin azaldılması effektivə malik olan adi səhmlərə malik deyil. Buna görə, səhm üzrə azaldılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir.

Səhm üzrə mənfəət aşağıdakı kimi hesablanır:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2019	2018
İl üzrə adi səhmlərin səhmdarlarına aid olan mənfəət (min AZN)		3,333	5,043
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayı (min ədədlə)	17	50	50
Adi səhm üzrə mənfəət (bir səhm üzrə AZN ilə)		66.66	100.86

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə, əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (valyuta, faiz dərəcəsi və digər qiymət riski), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdir.

Kredit riski. Bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riskinə məruz qalma, digər tərəflərə borc vermə və maliyyə aktivlərinin və balansdankənar kredit öhdəliklərinin artırılmasına səbəb olan digər əməliyyatlarda iştirak etmənin nəticəsində yaranır.

Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Verilmiş maliyyə zəmanətləri, kreditin verilməsi üzrə öhdəlik, istifadə edilməmiş kredit xətlərini və ixrac/idxal akkreditivləri öhdəlikləri üçün maksimal kredit riski öhdəliyinin məbləğinə bərabərdir.

Kredit riskinin idarə edilməsi. Kredit riski Bankın biznes fəaliyyəti üçün yegənə riskdir; buna görə də rəhbərlik kredit riskinə məruzqalmanı ehtiyatla idarə edir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Risklərin idarə edilməsi məqsədləri üçün kredit riski üzrə təxminlərin irəli sürülməsi olduqca mürəkkəbdir və bazarın şərtlərinə, ehtimal olunan pul vəsaitlərinin hərəkəti və vaxt keçidi ilə bağlı dəyişkənlik kimi modellərin istifadəsini nəzərdə tutur. Aktivlər portfeli üzrə kredit riskinin qiymətləndirilməsi, ehtimal edilən xətaların, əlaqəli zərər nisbətlərinin və kreditlərin çevrilməsi amillərinin daha çox qiymətləndirilməsini nəzərdə tutur.

Limitlər. Bank, bir borcalanla və ya borcalanlar qrupuna, coğrafi və sənaye seqmentlər ilə bağlı qəbul edilmiş risk məbləğinə məhdudiyət qoymaqla öhdəlik götürdüyü kredit riskinin səviyyələrini təşkil edir.

İstehsal və sənaye sektoru tərəfindən kredit riski səviyyəsinə görə məhdudiyətlər rəhbərlik tərəfindən mütəmadi olaraq təsdiq edilir. Bu risklər dövrü olaraq izlənilir və illik və ya daha da mütəmadi şəkildə nəzərdən keçirilir.

Bank fərdi borcalanlar üçün kredit limitlərini təsdiqləyən bir sıra kredit komitələri yaratmışdır. Kredit riskinin miqyasından asılı olaraq, korporativ müştərilərlə əməliyyatlar üzrə qərarlar Böyük Kredit Komitəsi və ya Kiçik Kredit Komitəsi tərəfindən təsdiq edilir. Komitələr həftəlik olaraq toplanır. Bəzi hallarda (məsələn, iri və ya əhəmiyyətli) kreditlər İdarə Heyətinin Sədri və ya Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilir.

Müvafiq müştəri xidmətləri üzrə menecerləri tərəfindən tərtib olunmuş kredit ərizələri, kredit limitinin təsdiqi üçün müvafiq kredit komitəsinə verilir. Kredit riskinə məruz qalma, qismən, girovun alınması, həmçinin korporativ və şəxsi zəmanətlər vasitəsilə idarə olunur. Kredit riskinə məruz qalmaq üçün müştərilərin biznes və maliyyə göstəricilərinə əsaslanan strukturlaşdırılmış təhlil əsasında məsul şəxslər tərəfindən müntəzəm hesabatlar hazırlanır. Ödəmə qabiliyyətini itirmiş müştərilər ilə hər hansı əhəmiyyətli təsirlər İdarə Heyəti və ya Müşahidə Şurasına təqdim edilir və nəzərdən keçirilir.

Ehtimal olunan kredit zərəri (EOKZ) üzrə ölçülmələr – anlayışlar

EOKZ, gələcək pul çatışmazlığının cari dəyərinin (kredit zərərlərinin orta çəkili dəyəri, verilmiş müddətə istifadə edilən müvafiq defolt riskləri ilə) ehtimal olunan təxminidir. EOKZ ölçüsü qərəzsizdir və bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi ilə təyin edilir.

Diskont Dərəcəsi – hesabat tarixində ehtimal edilən zərərin indiki dəyərə endirilməsi üçün bir alətdir. Diskont dərəcəsi maliyyə aləti üçün effektiv faiz dərəcəsinə (EFD) və ya onun təxmini uyğunlaşdırılmasını əks etdirir.

Ömürlük müddət – EOKZ-in ölçülməsi üçün maksimal müddət. Sabit ödənişli kreditlər üçün ömürlük müddət qalan müqavilə müddətinə bərabərdir. Sabit ödəmə müddəti olan kreditlər üçün ömürlük müddət qalan müqavilə müddətinə bərabərdir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri üçün, bu, kreditin uzadılması üçün müəssisənin müqavilə öhdəliyi olan maksimal müqavilə müddətidir. Fiziki şəxslərə verilən kredit kartları üçün daxili statistikaya əsaslanır və 3 ilə bərabərdir.

Ömürlük EOKZ – maliyyə alətinin qalan ömür müddəti ərzində mümkün olan defolt hallarında baş verən itkilər.

12 aylıq EOKZ – maliyyə alətləri üzrə defolt hallarının baş verməsi nəticəsində meydana çıxan EOKZ əksi etdirən EOKZ-lərin bir qismi, maliyyə alətinin qalan müqavilə müddəti ilə məhdudlaşdıran hesabat tarixindən 12 ay ərzində mümkündür.

Proqnozlaşdırılan məlumat – hər bir portfel seqmenti üçün kredit riskini və gözlənilən kredit itkilərinə təsir edən əsas makroiqtisadi dəyişiklikləri ehtiva edən məlumat. 9 sayılı MHBS maddəsinə uyğun olaraq, EOKZ-nin qiymətləndirilməsində geniş konsepsiya, proqnozlaşdırılan məlumatları nəzərdən keçirməkdir.

Kredit Konvertasiya Əmsalı (KKƏ) - balansdankənar məbləğlərin müəyyən edilmiş müddətdə balans maddəsinə çevrilmə ehtimalı olduğunu göstərir. Bu, 12 aylıq və ya ömürlük dövr üçün hesablanı bilər. Həyata keçirilən təhlilə əsasında Bank, 12 aylıq və ömürlük KKƏ-in eyni olduğunu ehtimal edir.

Satın alındıqda və ya əldə edildikdə kredit dəyərsizləşməsinə uğramış aktivlər (SƏKD) ilkin tanımada kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış maliyyə aktivləridir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağı kredit riskli maliyyə aktivləri – xarici reyting agentlikləri və ya müvafiq daxili reyting tərəfindən investisiya dərəcəsi verilmiş aktivlər, Azərbaycan Respublikası tərəfindən buraxılmış və manatla irəli sürülmüş borc alətləri, Azərbaycan Respublikasının mülkiyyətində olan şirkətlərə verilmiş manat ilə olan kreditlər. Maliyyə aktivləri üzrə ödənişlərin 30 gündən çox gecikməsi halında ilkin tanınma tarixinə nisbətən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın baş verməsi ehtimalı istisna edilməmişdir.

Defolt və kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış aktiv – Defolt vəziyyətində olan kredit aşağıda göstərilən meyarlardan birinə və ya bir neçəsinə cavab verdikdə, “kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış” aktivin tərfi ilə tamamilə uyğunlaşdırılmış hesab olunur:

- Müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq 90 gündən çox vaxtı keçmiş;
- Bank borcalanın borcunu əhəmiyyətli zərər ilə satmağı düşünür (borcun əsas məbləğinin və hesablanmış faizlərin 5%-dən çoxu)
- Borcalanın xarici reytingi Caa2-dən aşağıdır;
- Bank əsas şablon üzrə defolt reytinginə malik qrupda borcalanı təsnif etmişdir.

Baş Kredit Komitəsi aşağıda sadalanan aşağıdakı ödəmə ehtimalının olmaması meyarlarına əsasən borcalanı kredit zərəri yaradan şəxs kimi tanıyır:

- Borcalan likvidlik problemi ilə üzləşmişdir;
- Borcalanın iflasa girməsi ehtimalı artır;
- Borcalanın öhdəliklərini müvəffəqiyyətlə yerinə yetirməkdə çətinlikləri əks etdirən digər meyarlar.

Ardıcıl altı aylıq müddət ərzində heç bir defolt meyarlarına cavab vermədikdə, alət artıq defolt vəziyyətində mövcud hesab edilmir (yəni, artıq bərpa olunmuşdur).

Kredit Riskində Əhəmiyyətli Artım (KRƏA) – KRƏA qiymətləndirməsi fərdi və portfel əsasında həyata keçirilir. AD və ya DMGƏD-də hesablanmış fiziki və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər üçün, KRƏA aşağıda göstərilən şərtlərin monitorinqi əsasında fərdi şəkildə qiymətləndirilir. KRƏA-nın müəyyənləşdirilməsi üçün istifadə edilən kriteriyalar Bankın rəhbərliyi tərəfindən uyğunluq üçün mütəmadi olaraq izlənilir və nəzərdən keçirilir.

Bank maliyyə alətini aşağıda göstərilən kəmiyyət, keyfiyyət və ya dəstəkləyici meyarlardan birinin və ya bir neçəsinin yerinə yetirildiyi zaman KRƏA-ya uğraması kimi dəyərləndirir.

Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və hüquqi şəxslər tərəfindən buraxılmış istiqrazlar, banklararası əməliyyatlar və banklar tərəfindən buraxılan istiqrazlar üçün:

- 31-90 gün arası gecikdirilmiş;
- Monitorinqlər borcalanın maliyyə çətinlikləri olduğunu göstərir.

Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər üçün:

- 31-90 gün arası gecikdirilmiş;
- Yenidən maliyyələşdirilən kreditlər - borcalanın bütün kreditlərinin bir kreditdə təkrar maliyyələşdirildiyi xüsusi kredit növü;
- Kredit departamenti tərəfindən kreditin nəzarət siyahısına daxil edilməsi.

KRƏA meyarlarına artıq cavab vermədiyi və bunun ən az 6 ay davam etməsinə dair sübutlar olduqda, alət Mərhələ 1-ə qaytarılır. Keyfiyyət göstəricisinə əsasən, risk Mərhələ 2-yə köçürülmüşdürsə, Bank göstəricinin mövcud olması və ya dəyişməsi dinamikasını izləyir.

EOKZ-nin ölçülməsi – qiymətləndirmə üsullarının təsviri

Ümumi prinsip

SƏKD olmayan maliyyə aktivləri üçün, EOKZ, ilk olaraq tanınma tarixindən sonra borcalanın kredit riskinə əhəmiyyətli dərəcədə artmış olub-olmamasına bağlı olaraq, iki müxtəlif müddətdən biri üzrə defolt riskinə əsasən qiymətləndirilir. Bu yanaşma EOKZ ölçülməsi üçün üç mərhələli bir modeldə göstərilə bilər:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Mərhələ 1: ilkin tanınma zamanı kredit zərərinə məruz qalmamış maliyyə aləti və onun kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdır; zərərin ödənilməsi 12 aylıq EOKZ-lərə əsaslanır.

Mərhələ 2: ilkin tanınmadan sonra KRƏA-nın müəyyən edildiyi təqdirdə, maliyyə aləti Mərhələ 2-yə köçürülür, lakin hələ də kredit zərərinə məruz qalmamışdır; zərərin ödənilməsi ömürlük EOKZ-lərə əsaslanır.

Mərhələ 3: maliyyə aləti kredit zərərinə məruz qalarsa, maliyyə aləti daha sonra Mərhələ 3-ə köçürülür və zərərin ödənilməsi ömürlük EOKZ-lərə əsaslanır.

SƏKD maliyyə aktivləri üçün EOKZ həmişə ömürlük ölçülür (Mərhələ 3), buna görə hesabat tarixində Bank yalnız ömürlük ehtimal olunan kredit zərərlərindəki məcmu dəyişiklikləri tanıyır. Bank EOKZ ölçülməsi üçün üç ayrı yanaşma həyata keçirə bilər:

- Fərdi əsasda qiymətləndirmə;
- Portfel əsasında qiymətləndirmə;
- Xarici reytingə əsaslanan qiymətləndirmə.

Bank aşağıda göstərilən aktiv növləri üzrə portfel əsasında qiymətləndirməni həyata keçirir: nağd pul istehlakçıları və avtokreditlər kimi kateqoriyalar çərçivəsində.

Bu yanaşma, portfelin borcalanın xüsusi məlumatlarına əsaslanan eyni xüsusiyyətlərə malik seqmentlərə birləşməsinə ehtiva edir. Bank, aşağıdakı növ aktivlər üzrə portfel əsasında qiymətləndirməni həyata keçirir: hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və kreditlə bağlı öhdəliklər (standart kredit, ixtisaslaşdırılmış kreditlər, lizinq kreditləri və s.), banklararası kreditlər, fərdi kreditlər və KOB-ə verilmiş kreditlər). Bu yanaşma, portfelin borcalanın xüsusi məlumatlarına əsaslanan həmcins seqmentlərə birləşməsinə ehtiva edir.

Bank aşağıdakı kredit növləri üçün xarici reytinglər üzrə qiymətləndirmələr aparır: banklararası kreditlər, banklar tərəfindən verilmiş borc qiymətli kağızları, hüquqi şəxslər və suveren, suveren kreditlər.

Fərdi əsasda qiymətləndirmə prinsipləri - fərdi əsasda EOKZ qiymətləndirmələri hər bir nəticənin ehtimalına qarşı müxtəlif mümkün nəticələrə görə kredit zərərləri üzrə təxminlərini ölçülməsi ilə həyata keçirilir. Bank, hər bir kredit üçün ən azı iki mümkün nəticəni müəyyən edir ki, bunlardan biri belə bir ssenarinin ehtimalına baxmayaraq kredit zərərinə səbəb olur. Ekspert hesabatları və faktiki zərərlər arasındakı fərqi azaltmaq üçün müntəzəm olaraq təhlil edilir.

Bank aşağıda göstərilən aktiv növləri üzrə portfel əsasında qiymətləndirməni həyata keçirir: nağd pul istehlakçıları və avtokreditlər kimi kateqoriyalar çərçivəsində. Bu yanaşma, portfelin borcalanın xüsusi məlumatlarına əsaslanan eyni xüsusiyyətlərə malik seqmentlərə birləşməsinə ehtiva edir.

Xüsusiyyətlərə daxildir: müştərinin növü (məsələn, gəlir gətirən əmlak və ya lizinq şirkətləri), məhsul növü (kredit kartları və ya pul kreditləri kimi), kredit riski reytingi və ilkin tanınma tarixi.

Fərqli seqmentlər DE və DZYZ kimi kredit risk parametrlərindəki fərqləri əks etdirir. Qrupların uyğunluğu Risklərin İdarə edilməsi Departamenti tərəfindən dövrü olaraq izlənilir və nəzərdən keçirilir.

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin birləşməsidir: DVRMQ, DE və DNZ (parametrlərin tərifləri yuxarıda göstərilmişdir). EOKZ hesablanması üzrə ümumi yanaşma aşağıda göstərilmişdir. Bu yanaşma portfel əsasında qiymətləndirilmiş məhsullar üzrə və bankın həmin məhsul üzrə borcalanını xüsusi məlumatı əsasında kredit riski reytingi qiymətləndirməsi olan məhsul üzrə tətbiq oluna bilər.

EOKZ növbəti 12 ay və ya ömürlük alətlər üzrə kredit riski parametrlərinin (EAD, DE və DZYZ) proqnozlaşdırılması ilə müəyyən edilir. Bu üç komponent birlikdə artırılır və qalıq ehtimalı (yəni əvvəlki dövrdə ödənilmiş və ya defolt vəziyyətində riskə məruz qalmışdır) üzrə düzəliş edilir.

Kredit riski parametrlərinin hesablanması qısa olaraq əsasları aşağıdakılardır.

DVRMQ-lar gözlənilən ödəniş profilinə əsasən müəyyən edilir ki, bu da məhsul növünə görə dəyişir:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

- Məhsulların və annuitet əsasında ödənilən kreditlərin amortizasiyası üçün DVRMQ, borcaların 12 aylıq və ya ömürlük əsasda borclu olduğu müqavilə ödəmələrinə əsaslanır.
- Məhsulların dövriyyəsi üçün DVRMQ, defolt anına qalmış limitin gözlənilən istifadəsini nəzərə alaraq, cari istifadə edilmiş qalığın alınması və kredit konversiyası əmsalının əlavə edilməsi yolu ilə proqnozlaşdırılır.

EOKZ-lərin hesablanması üçün DE-nin iki növü istifadə edilir: 12 aylıq və ömürlük DE:

- 12 aylıq DE-lər – Defoltun növbəti 12 ay ərzində (və ya maliyyə alətinin qalan ömrü 12 aydan az olduqda) təxmin edilən baş verməsi ehtimalı. Bu amil 12 aylıq EOKZ-ları hesablamaq üçün istifadə edilir. 12 aylıq DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır.
- Ömürlük DE-lər – Defoltun maliyyə alətinin qalan ömrü üzrə təxmin edilən baş verməsi ehtimalı. Bu amil ömürlük EOKZ-ləri Mərhələ 2 riskləri üzrə hesablamaq üçün istifadə edilir. Ömürlük DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır.

Ömürlük DE-ni hesablamaq üçün, Bank 12 aylıq DE-lərin miqrasiya cədvəllərinə əsasən ekstrapolyasiya edilməsi və tarixi defolt məlumatına əsaslanan ömürlük DE-nin ayrılık əmsalı kimi seqment və məhsul növündən asılı olaraq müxtəlif statistik yanaşmalardan istifadə edir. Ömürlük DE hesablamaları üçün, Bank tarixi defolt məlumatları və defolt məlumatların mövcud olmadığı uzun müddətlər üçün isə trendlərin ekstrapolyasiyasından istifadə edir.

DNYZ, defolt riski ilə bağlı olaraq Bankın yarana bilən zərərlə bağlı gözləntisini əks etdirir. DNYZ, məhsul, mərhələ, girovun və ya digər bu kimi kreditin təminatının mövcudluğuna görə fərqli nəticələr göstərir.

12 aylıq və ömürlük DNYZ-lər, defolt hadisəsindən sonra gözlənilən əldə ediləcək vəsaitlərə təsir edən amillər əsasında müəyyən edilir.

DNYZ-in ölçülməsinə yanaşma üç mümkün qrupa bölünə bilər:

- girovun özəl xüsusiyyətlərinə əsasən DNYZ-nin ölçülməsi;
- bərpa statistikasına əsaslanaraq portfel əsasında DNYZ-nin hesablanması;
- fərqli amil və ssenarilərdən asılı olaraq fərdi qaydada müəyyən edilmiş DNYZ.

Daşınmaz əmlakın girov qoyulduğu kreditlər üçün qrup DNYZ-ni girovun xüsusiyyətləri əsasında, məsələn, proqnozlaşdırılan girov dəyərləri, satış üzrə tarixi güzəştlər və digər amillər ilə hesablayır.

Korporativ, pərakəndə, banklararası kredit portfelinin və korporativ istiqrazların xüsusi seqmentləri üçün DNYZ son mövcud statistik məlumatlara əsasən kollektiv əsasda hesablanır.

Balansdan kənar maliyyə alətləri üçün EOKZ ölçülməsi

Hüquqi şəxslərin istifadə edilməmiş kredit xətləri üçün kredit kartları, fərdi şəxslərə verilmiş kredit kartları və maliyyə zəmanətləri üzrə KKƏ, defolt vəziyyətində olan dəyərin statistik təhlili əsasında müəyyən edilir.

Kredit xətləri üzrə KKƏ hər hansı bir zamanda müştərilər tərəfindən istifadə edilə bilən limitlərdən sonra 50% kimi müəyyən edilir.

EOKZ modellərinə daxil olan proqnoz xarakterli məlumatlar. Həm KRƏA, həm də EOKZ-ların hesablanmasında gələcəylə bağlı məlumatlar istifadə edilir. Bank, tarixi təhlillər aparmış və hər bir portfel üçün kredit riskini və EOKZ-lərə təsir edən əsas iqtisadi amilləri müəyyən etmişdir.

Bu iqtisadi amillər və onların DE ilə əlaqədar təsirləri maliyyə aləti üzrə fərqlənir. İstehlakçı qiymətləri indeksi üzrə dəyişikliklər, real ÜDM-in artımı, ABŞ dolları məzənnəsi üzrə dəyişikliklər, neft qiymətinin dəyişməsi kimi iqtisadi amillər, bu amillərdə baş verən dəyişikliklərin təsirini anlamaq üçün statistik reqressiya təhlili aparmaqla sınaqdan keçirilmişdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Bu amillərə əsaslanaraq Bankın rəhbərliyi özünün məqbul hesab etdiyi iqtisadi dövrün növbəti mərhələsinə müəyyənləşdirmək üçün yalnız statistik təhlillər nəticəsində deyil, eyni zamanda rəhbərliyin təcrübəsindən istifadə etməklə gələcək makroiqtisadi şəraitin proqnozunu verir.

KRƏA meyarlarının qiymətləndirilməsi pərakəndə borcalanlar üçün ömürlük DE istifadə edilməklə, digər maliyyə aktivləri üçün isə keyfiyyət və təminat göstəriciləri ilə bərabər 12 aylıq DE-dən də istifadə edilməklə həyata keçirilir. Bu proses bütün maliyyə alətlərinin Mərhələ 1, Mərhələ 2 və ya Mərhələ 3-də olub-olmadığını və dolayısı ilə 12 aylıq və ya ömürlük EOKZ-un tanınmasına zərurətin olub-olmadığını müəyyənləşdirir. Bu qiymətləndirmədən sonra Bank EOKZ-ni 12 aylıq EOKZ (Mərhələ 1) ehtimalına əsasən və ya ehtimal olunan ömürlük EOKZ (Mərhələ 2 və 3) kimi qiymətləndirir. Bu ehtimal əsasında formalaşan EOKZ-lar müvafiq EOKZ modelinin tətbiqi ilə müəyyən edilir.

Hər hansı bir iqtisadi proqnozda olduğu kimi, baş vermiş proqnozlar və ehtimallar yüksək dərəcədə qeyri-müəyyənliklə bağlıdır və buna görə də faktiki nəticələr proqnozlaşdırılan məlumatlardan əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər. Bank, bu proqnozların gözlənilən nəticələrə dair mümkün ən yaxşı qiymətləndirməni təmsil etdiyini hesab edir və seçilmiş ssenarilərin mümkün ssenarilərin ən uyğun nümunəsinin olmasından əmin olmaq üçün Bankın müxtəlif portfellerində qeyri-xəttilik və assimetriyaları təhlil etmişdir.

Yoxlama. Bank mütəmadi olaraq qiymətləndirmələr və faktiki kredit zərərləri arasında mümkün fərqləri azaltmaq üçün öz metodologiyası və fərziyyələrini nəzərdən keçirir. Belə təhlil ən azı ildə bir dəfə həyata keçirilir. EOKZ ölçü metodologiyası üzrə yoxlamanın nəticələri Bank rəhbərliyinə çatdırılır və model və fərziyyələrin tənzimlənməsi üçün növbəti addımlar səlahiyyətli şəxslər arasında müzakirələrdən sonra müəyyənləşdirilir.

Kreditə bağlı öhdəliklərə görə zərərlərin qiymətləndirilməsi. Kredit üzrə borc öhdəlikləri ilə bağlı zərər ehtiyatının qiymətləndirilməsi qarşı tərəfin balansdankənar öhdəliyi varsa, kredit konversiya əmsalı (KKƏ) tətbiqi ilə qalıq mübadiləsi ilə oxşar şəkildə həyata keçirilir. KKƏ-nin hesablanması üçün statistik məlumatlar və Bazəl Komitəsi vahidlərindən istifadə edilir. Qarşı tərəfin balansdankənar öhdəliyi təqdirdə ehtimal edilən kredit zərərləri ehtimalının qiymətləndirilməsi KKƏ-yə müraciət edərək məruz qalma məbləğinə əsasən fərdi və ya kollektiv əsaslarla həyata keçirilir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) valyuta (b) faiz dərəcələri və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Xarici valyuta riski. Rəhbərlik xarici valyuta riski ilə əlaqədar olaraq hər bir valyuta və ümumilikdə risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir.

Hesabat dövrünün sonuna Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	31 dekabr 2019				31 dekabr 2018		
	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Törəmə maliyyə alətlərinin təsiri	Xalis mövqe	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>							
Azərbaycan manatı	109,625	68,897	3,400	44,128	64,786	23,527	41,259
ABŞ dolları	102,146	95,656	(3,400)	3,090	119,981	126,720	(6,739)
Avro	14,223	14,086	-	137	20,149	8,973	11,176
Türk lirəsi	166	33	-	133	390	46	344
Digər	303	248	-	55	532	543	(11)
Cəmi	226,463	178,920	-	47,543	205,838	159,809	46,029

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Yuxarıdakı cədvələ yalnız monetar aktivlər və öhdəliklər daxildir. Bank hesab edir ki, səhm alətləri üzrə investisiyalar və qeyri-monetar aktivlər əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, hesabat dövrünün sonuna Bankın funksional valyutasına tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin mənfi və zərərə təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2019	31 dekabr 2018
	Mənfəət və ya zərərə təsir	Mənfəət və ya zərərə təsir
ABŞ dollarının 30% möhkəmlənməsi	927	(2,022)
ABŞ dollarının 30% zəifləməsi	(927)	2,022
Avronun 30% möhkəmlənməsi	41	3,353
Avronun 30% zəifləməsi	(41)	(3,353)
Türk lirasinin 30% möhkəmlənməsi	40	103
Türk lirasinin 30% zəifləməsi	(40)	(103)
Digər valyutaların 30% möhkəmlənməsi	17	(3)
Digər valyutaların 30% zəifləməsi	(17)	3
Cəmi	-	-

Risk yalnız Bankın funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan monetar aktivlər və öhdəliklər üçün hesablanmışdır.

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir.

31 dekabr 2019-ci və 2018-ci il tarixlərinə Bankın müxtəlif faiz dərəcələrində maliyyə alətləri mövcud olmamışdır:

Bank maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə hesabat tarixinə Bankın cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri rəhbərlik tərəfindən təhlil edilən hesabatlarda əks olunmuş faiz dərəcələrinə uyğun olaraq təqdim edilmişdir:

<i>İllik %</i>	2019			2018		
	AZN	ABŞ dolları	Avro	AZN	ABŞ dolları	Avro
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5.76%	-	-	8.72%	-	-
Banklardan alınacaq vəsaitlər	-	4.55%	-	11%	4.44%	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	12.09%	6.10%	5.20%	14.60%	6.93%	4.25%
İnvestisiya qiymətli kağızları	-	4.71%	-	-	5.00%	-
Öhdəliklər						
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	3.67%	2.83%	1.00%	-	3.13%	1.90%
Müddətli ödənişlər	9.00%	2.21%	1.00%	7.55%	1.87%	1.00%
Kredit öhdəlikləri	9.76%	5.76%	7%	1.08%	2.37%	1.25%
Lizinq öhdəliyi	7.50%	-	-	-	-	-

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən “-” işarəsi Bankın müvafiq valyutada aktiv və öhdəliklərə malik olmadığını bildirir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə "risk dəyişkənində mümkün olan dəyişikliklər" əsasında müəyyən edilmiş faiz riskinin həssaslıq təhlili göstərilir. Bu dəyişikliklərin səviyyəsi rəhbərlik tərəfindən müəyyənləşdirilir və əsas idarə heyətinə təqdim olunan risk hesabatlarında əks olunur.

Vergidən əvvəl mənfəət təsir:

	31 dekabr 2019-cu il		31 dekabr 2018-ci il	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi +1%
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	627	(627)	648	(648)
Banklardan alınacaq vəsaitlər	73	(73)	332	(332)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,468	(1,468)	1,035	(1,035)
İnvestisiya qiymətli kağızları	95	(95)	43	(43)
Öhdəliklər				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(526)	526	(510)	510
Müştəri hesabları	(1,249)	1,249	(1,087)	1,087
Lizinq öhdəliyi	(13)	13	-	-
Vergidən əvvəl mənfəətə xalis təsir	475	(475)	461	(461)

Coğrafi riskin konsentrasiyası. 31 dekabr 2019-cu və 2018-ci il tarixinə Bankın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyasının təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Azərbaycan	İƏİT	Qeyri-İƏİT	Cəmi 2019
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-dəki məcburi ehtiyatlar	25,797	36,897	45	62,739
Banklardan alınacaq vəsaitlər	-	-	7,337	7,337
İnvestisiya qiymətli kağızları	4,326	-	5,146	9,472
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	115,996	25,079	5,725	146,800
Digər maliyyə aktivləri	115	-	-	115
Cəmi maliyyə aktivləri	146,234	61,976	18,253	226,463
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	52,143	452	-	52,595
Müştəri hesabları	113,399	5,896	5,571	124,866
Lizinq öhdəliyi	1,280	-	-	1,280
Digər maliyyə öhdəlikləri	179	-	-	179
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	167,001	6,348	5,571	178,920
Balans üzrə maliyyə alətlərinin xalis mövqeyi	(20,767)	55,628	12,682	47,543
Balansdankənar öhdəliklər	71,016	-	-	71,016

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Azərbaycan	İƏİT	Qeyri-İƏİT	Cəmi 2018
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-dəki məcburi ehtiyatlar	19,240	21,331	24,186	64,757
Banklardan alınacaq vəsaitlər	9,515	13,818	9,873	33,206
Satılabilən investisiyalar	4,326	-	-	4,326
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	65,844	14,145	23,524	103,513
Digər maliyyə aktivləri	36	-	-	36
Cəmi maliyyə aktivləri	98,961	49,294	57,583	205,838
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	50,885	66	-	50,951
Müştəri hesabları	98,604	4,851	5,266	108,721
Digər maliyyə öhdəlikləri	137	-	-	137
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	149,626	4,917	5,266	159,809
Balans üzrə maliyyə alətlərinin xalis mövqeyi	(50,665)	44,377	52,317	46,029
Balansdankənar öhdəliklər	66,474	-	-	66,474

Likvidlik riski. Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Bankın çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Bank hər gün overnəyət depozitləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zamanətlər üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd edilən bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni gündə yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımı səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riski Bankın Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsi tərəfindən idarə olunur.

Bank izafi likvidliyin maliyyəni optimallaşdırarkən aktivlərdəki artımı ödəmək məqsədi ilə kifayət qədər pul vəsaiti və ya onların ekvivalentlərinin mövcud olmasına, öhdəliklərdəki azalmaya və digər qanuni tələblərin yerinə yetirilməsinə xüsusi diqqət yetirərək gündəlik likvidlik riskinə nəzarət edir və hesabat verir.

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Bank aktiv və öhdəliklərin idarə edilməsi prosesi çərçivəsində müştərilərin və bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə gündəlik nəzarət edir. Bank, həmçinin Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi minimal likvidlik tələblərinə riayət etməlidir. Həmin əmsal yüksək likvidlik dərəcəsinə malik aktivlərin tələb edildikdə ödənilən öhdəliklərə nisbəti kimi hesablanır. Mərkəzi Bankın normativi 30% olduğu halda, 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə bu əmsal 154% və 169% təşkil etmişdir.

Bank əsasən Mərkəzi Bankdakı vəsaitlərindən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanmasına çalışır. Bank, həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfəllərinə sərmayə yatırır. Bankın likvidliyinin idarə edilməsi öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlərinin səviyyəsinin nəzərə alınmasını, bir sıra maliyyə mənbələrinə çıxışın təmin olunmasını; maliyyə idarəçiliyi üzrə ehtiyat planlarının dəstəklənməsini; likvidlik əmsallarını, habelə ARMB tərəfindən tələb olunan minimum likvidlik səviyyələrinin təmin olunmasına nəzarət edilməsini tələb edir.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddəti başa çatan zaman onların yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması, qanunvericilikdə nəzərdə tutulan likvidlik əmsallarına və Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi minimal likvidlik tələblərinə riayət edilməsinə nəzarət edilməsi.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Xəzinədarlıq Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir. Bundan sonra, Xəzinədarlıq Departamenti Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən satış üçün nəzərdə tutulan qısamüddətli likvid qiymətli kağızlardan, banklardakı depozitlərdən və digər banklararası kreditlərdən ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə öhdəliklər müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldəki öhdəlik məbləğləri müqavilə üzrə diskont edilməmiş pul vəsaitlərini, o cümlədən maliyyə zəmanətlərini əks etdirir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlər diskont edilmiş pul vəsaitlərinə əsaslandığına görə belə diskont edilməmiş pul vəsaitləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlərdən fərqlənir.

Aşağıdakı cədvəldə müqavilə üzrə ödəniş müddətləri əsasında balans dəyəri üzrə əks etdirilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivlərinin ödəniş müddətləri üzrə təhlil göstərilir (maliyyə öhdəlikləri üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı zərurət yarandığı təqdirdə asanlıqla realizasiya edilə bilən aktivlər istisna olmaqla). Belə maliyyə aktivləri gözlənilən satış tarixi əsasında ödəniş müddəti üzrə təhlilə daxil edilir. Dəyersizləşmiş kreditlər dəyersizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla və gözlənilən pul vəsaitlərinin axınına əsasən balans dəyəri üzrə cədvələ daxil edilir.

Ödənilməli öhdəliklər sabit olmadıqda, cədvəldə göstərilən məbləğlər hesabat dövrünün sonuna mövcud olan şərtlərə əsasən müəyyən edilir. Valyuta ödənişləri hesabat dövrünün sonuna mövcud olan spot məzənnəsindən istifadə etməklə çevrilir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə diskontlaşdırılmamış maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Öhdəliklər					
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	9,339	13,083	3,427	28,306	54,155
Müştəri hesabları	47,346	39,042	35,240	5,594	127,222
Lizinq öhdəliyi	18	89	106	1,430	1,643
Digər maliyyə öhdəlikləri	179	-	-	-	179
İstifadə edilməmiş kredit öhdəliyi	3,365	-	-	-	3,365
Maliyyə zəmanətləri	67,651	-	-	-	67,651
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	127,898	52,214	38,773	35,330	254,215

31 dekabr 2018-ci il tarixinə diskontlaşdırılmamış maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Öhdəliklər					
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	18,411	18,365	10,365	4,346	51,487
Müştəri hesabları	35,651	36,257	24,870	15,204	111,982
Digər maliyyə öhdəlikləri	137	-	-	-	137
Kreditlərlə bağlı ümumi öhdəliklər	2,076	-	-	-	2,076
Maliyyə zəmanətləri	64,398	-	-	-	64,398
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	120,673	54,622	35,235	19,550	230,080

Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə likvidlik tələbləri yuxarıdakı ödəmə müddətləri üzrə təhlildə göstərilən müvafiq öhdəliklərin məbləğindən çox aşağıdır. Belə ki, Bank adətən müqavilələrə əsasən vəsaitlərin üçüncü şəxslər tərəfindən tələb edilməsini proqnozlaşdırmır. Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən kreditlərin verilməsi üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin ümumi məbləği gələcəkdə ödənilməsi tələb olunan nağd vəsaitləri mütləq şəkildə əks etdirmir. Belə ki, bu cür öhdəliklərin əksər hissəsi onların ödəmə müddətlərinin başa çatmasından əvvəl ləğv oluna bilər.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Yuxarıdakı cədvəldə müştəri hesabları müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə göstərilmişdir. Lakin Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq, fiziki şəxslər öz depozitləri üzrə hesablanmış faizləri itirmək şərtilə, həmin depozitləri ödəmə müddətindən əvvəl geri götürə bilər.

Bank likvidliyin idarə edilməsi üçün yuxarıda göstərilən diskontlaşdırmanı nəzərə almadan öhdəliklərin ödəmə müddətləri üzrə yuxarıda göstərilən təhlildən istifadə etmir. Bunun əvəzində Bank aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>					
31 dekabr 2019					
Cəmi maliyyə aktivləri	87,017	57,451	25,918	56,327	226,713
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	56,467	50,422	37,647	34,384	178,920
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik boşluğu	30,550	7,029	(11,729)	21,943	47,793
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>					
31 dekabr 2018					
Cəmi maliyyə aktivləri	69,263	29,502	34,935	72,138	205,838
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	53,869	53,347	34,147	18,446	159,809
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik boşluğu	15,394	(23,845)	788	53,692	46,029

Bankın rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakterli daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərle əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin “tələb edilənədək” statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

25 Kapitalın İdarəedilməsi

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 28 noyabr 2019-cu il tarixli “Maliyyə xidmətləri bazarında tənzimləmə və nəzarət sisteminin idarəedilməsinin təkmilləşdirilməsi haqqında” sərəncamına əsasən, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası ləğv edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının qanunlarında maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının müəyyən edilmiş səlahiyyətləri, o cümlədən onun maliyyə xidmətləri bazarında lisenziyalaşdırma, tənzimləmə və nəzarət, investorların və maliyyə xidmətləri istehlakçılarının hüquqlarının qorunması sahəsində vəzifə və hüquqları, habelə əmlakı Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına verilmişdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Bank öz kapitalını, borc və kapital resurslarının optimallaşdırılması vasitəsilə maraqlı tərəflərə geri qaytarmağı artırmalqə davam etdirməyə imkan verəcək şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı, digər tədbirlər arasında, Basel Komitəsinin Kapital Adekvatlığı üzrə 1988-də təsbit edilən nisbətərin və Bankın nəzarətində MNBP tərəfindən təsis edilmiş əmsallardan istifadə etməklə izlənilir.

Ötən il ərzində Bank tənzimləyicinin xarici kapitalın bütün tələblərinə tam cavab vermişdir. Bankın kapital strukturu, əsas kapitalla və səhmdar kapitalını əhatə edən, səhmdar kapitalının sahiblərinə aid olan borc və kapitaldan ibarətdir ki, bu da kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda açıqlanır.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası (“MNBPN”) tərəfindən müəyyən edilmiş kapitalın adekvatlığı əmsalına riayət edilməsinə Bankın Maliyyə Direktoru və İdarə Heyətinin Sədri tərəfindən yoxlanılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə edilməsi ilə bağlı digər məqsədlər hər il qiymətləndirilir.

MBNP kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə əsasən banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 50,000 min AZN (2018: 50,000 min AZN) həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı”) minimum 10% (31 dekabr 2018: 10%) və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı”) minimum 5% (31 dekabr 2018: 5%) və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

Bankın məcmu kapitalı yerli standartlara uyğun hazırlanmış hesabatlara əsaslanır və aşağıdakılardan ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
1-ci dərəcəli kapital		
Nizamnamə kapitalı	50,000	50,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət əlavə etməklə	14,859	13,485
Qeyri-maddi aktivlər çıxılmaqla	2,685	2,654
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	62,174	60,831
Cari il üzrə mənfəət	3,144	1,374
Dəyersizləşmə üzrə ehtiyatı əlavə etməklə	2,786	1,986
Cəmi tənzimləyici kapital	68,104	64,191
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	222,874	249,039
<i>Kapitalın adekvatlığı əmsalı</i>	31%	26%
<i>1-ci dərəcəli kapitalın kapitalın adekvatlığı əmsalına nisbəti</i>	28%	24%

26 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosesləri. Adi fəaliyyət gedişində vaxtaşırı olaraq Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Bankın rəhbərliyi öz təxminlərinə və daxili peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin mövqeləri müvafiq vergi orqanları tərəfindən sual altına qoyula bilər.

Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərti düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə bağlı Bankın mövqeləri dəyişilməyəcəkdir. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2018-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Müəyyən hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

İqtisadi normativlərə riayət edilməsi. Bank 31 dekabr 2019-cu və 2018-ci il tarixlərinə iqtisadi normativlərə riayət etmişdir.

Kredit öhdəlikləri. 31 dekabr tarixinə Bankın təəhhüdlər və şərti öhdəlikləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Verilmiş zəmanətlər	67,651	64,398
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	3,365	2,076
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər	71,016	66,474

İstifadə edilməmiş kredit xətləri və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çata və ya ləğv oluna bilər.

Kredit verilməsi ilə bağlı bütün öhdəliklər aşağıdakı valyutalarda olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019	2018
Azərbaycan manatı	21,679	27,566
ABŞ dolları	47,906	35,028
Avro	1,431	3,880
Cəmi	71,016	66,474

27 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

(a) Amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

31 dekabr 2019-cu və 2018-ci il tarixlərinə amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri təxminən onların balans dəyərində bərabərdir.

(b) Ədalətli dəyəri müəyyən edərək istifadə edilən üsullar və ehtimallar

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir. Bazar qiymətləri mövcud olmadıqda, Bank qiymətləndirmə üsullarından istifadə etmişdir. Fəal bazar qiyməti olmayan sabit faizli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır.

Ədalətli dəyerdə ölçülən maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2019 Səviyyə 1 üzrə ədalətli dəyər	31 dekabr 2018 Səviyyə 1 üzrə ədalətli dəyər
<i>DMGVƏD ilə ölçülən investisiyalar</i>	9,472	4,326

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə ədalətli dəyərin təhlili və ədalətli dəyərle qiymətləndirilməyən öhdəliklərin qalıq dəyəri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2019 Səviyyə 1 üzrə ədalətli dəyər	31 dekabr 2018 Səviyyə 1 üzrə ədalətli dəyər
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-da yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar</i>	62,739	64,757

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2019 Səviyyə 3 üzrə ədalətli dəyər	31 dekabr 2018 Səviyyə 3 ə üzrə ədalətli dəyər
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		
Banklardan alınmış vəsaitlər		
- Digər bankların qısamüddətli	7,337	33,206
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		
- Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	125,710	79,708
- Fərdi şəxslərə verilmiş – sahibkarlıq kreditləri	23,303	20,878
- Fərdi şəxslərə verilmiş – istehlak kreditləri	8,094	9,326
Digər maliyyə öhdəlikləri	115	36
CƏMI	164,559	143,154

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2019 Səviyyə 3 üzrə ədalətli dəyər	31 dekabr 2018 Səviyyə 3 üzrə ədalətli dəyər
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər		
- Bankların qısamüddətli depozitləri	25,974	20,338
- Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu qarşısında öhdəlik	13,400	-
- Bankların müxbir hesabları	7,127	8,711
- Yerli bankların məhdudlaşdırılmış depozitləri	4,411	12,856
- Yerli bankların məhdudlaşdırılmış müxbir hesabları	1,683	9,046
Müştəri hesabları		
- Dövlət və ictimai təşkilatların cari/hesablaşma hesabları	296	254
- Dövlətin və digər hüquqi şəxslərin müddətli əmanətləri	362	579
- Digər hüquqi şəxslərin cari / hesablaşma hesabları	24,814	22,378
- Hüquqi şəxslərin cari/hesablaşma hesabları	44,763	36,139
- Fiziki şəxslərin cari/tələbli hesabları	13,336	9,867
- Fiziki şəxslərin müddətli depozitləri	41,295	39,504
Lizinq öhdəliyi	1,280	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	179	137
CƏMI	178,920	159,809

28 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar bir və ya bir neçə qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər ilə hər hansı mümkün münasibətlər nəzərdən keçirilərkən həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2019-cu il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,613	50	-
Banklardan alınacaq vəsaitlər	-	1,275	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-	74
Müştəri hesabları	-	-	297

31 dekabr 2018-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	21,063	24,191	-
Banklardan alınacaq vəsaitlər	-	9,873	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-	74
Müştəri hesabları	-	-	4

31 dekabr 2019-cu il üzrə əlaqəli tərəflərlə gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Faiz gəlirləri	-	-	4
Faiz xərcləri	-	-	6
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	-	149	-

31 dekabr 2018-ci il üzrə əlaqəli tərəflərlə gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Faiz gəlirləri	-	-	-
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	-	25	-

31 dekabr 2019-cu il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Bank tərəfindən verilmiş zəmanətlər	33,944	-	-
Bank tərəfindən alınmış zəmanətlər	17,655	-	-

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2018-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
İlin sonuna Bank tərəfindən verilmiş zəmanətlər	21,250	-	-
İlin sonuna Bank tərəfindən alınmış zəmanətlər	17,655	-	-

2019 və 2018-ci illərdə əlaqəli tərəflərə borc verilmiş və ödənilmiş kreditlər mövcud olmamışdır.

Əsas idarəedici heyətə ödənişlər aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2019		2018	
	Xərclər	Yığılmış öhdəliklər	Xərclər	Yığılmış öhdəliklər
<i>Qısamüddətli ödənişlər:</i>				
- Əməkhaqları	496	44	551	32
Cəmi	496	44	551	32

Bankın on üç nəfərdən ibarət olan rəhbərliyin əsas heyətinə ödənişlər müqavilə üzrə əmək haqqından və illik mükafatlardan ibarətdir. İdarəedici rəhbərliyə cəmi ödənişlər mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərcləri kimi göstərilmişdir.

29 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

31 yanvar 2020-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən uçot dərəcəsini 7.50%-dən 7.25%-ə, faiz dəhlizinin yuxarı həddi 9.25%-dən 9.00%-ə, aşağı həddi isə 5.75%-dən 5.50%-ə endirilməsi barədə qərar qəbul edilmişdir.